

af indregning af pensionstillægget i folkepensionens grundbeløb).

(Lovforslag nr. L 161. Fremsat 18/1 78. Første behandling 24/1 78. Betænkning 19/5 78).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

18) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af lov om boligydelse til pensionister.

(Lovforslag nr. L 162. Fremsat 18/1 78. Første behandling 24/1 78. Betænkning 19/5 78).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Albertsen (S):

Socialdemokratiet er tilfreds med det opnåede forlig om de af regeringen fremsatte 6 lovforslag som et led i pensionsreformen. Vi er tilfredse, fordi vi kender folketingets sammensætning og ved, at vi ikke ensidigt kan føre socialdemokratisk politik.

Vi ved også, at disse 6 loves realisation koster ca. 1 mia kr., og disse penge skal der være dækning for. Derfor er der ud fra et socialdemokratisk synspunkt en sammenhæng i ansvarligheden både for udskrivningen af disse love og den økonomiske dækning, når man tager den sammensætning, folketinget nu engang har, i betragtning.

VKR-regeringens arbejdsgrundlag, loven om den sociale pensionsfond, har været udgangspunktet for det fremsatte sæt af love. Det giver en anden del af forklaringen på partigrupperingen i forliget.

Alligevel gjorde den socialdemokratiske repræsentation i folketingets socialudvalg, hvad lovbehandlingen angår, det lidt usædvanlige at optage individuelle seriøse drøftelser med alle partier for at høre, hvor der fandtes berøringsflader, og for at se, om en flertalskoalition kunne skabes.

De såkaldte politiske kraftcentre eller minikraftcentre mærkede vi lidet til i den henseende. Vi må også sige, når vi nu studerer de ændringsforslag fra den mest besynderlige politiske konstellation, vi endnu har oplevet i folketinget, at socialdemokratiets venlige invitation til en bred samarbejds politik om disse pensionslove åbenbart ikke er blevet forstået lige godt alle steder.

Nu kan det også være lidt svært for os på den anden side af forhandlingsbordet at følge med i de politiske saltomortaler, som CDs socialpolitiske ordfører, fru Yvonne Herløv Andersen, og kristeligt folkepartis ordfører, fru Inge Krogh, har præsteret i denne sag. Jeg citerer fra den 24. januar, hvor CDs ordfører i denne sag siger, Folketingstidende 1977-78, sp. 5035: »Så er der selve spørgsmålet om pensionstillæggets indregning. Det har været fremme før her i folketinget, det har vi tilsluttet os, og det kan vi også være principielt enige i.«

Kristeligt folkepartis ordfører siger samme dag, Folketingstidende 1977-78, sp. 5057: »At begrebet pensionstillæg forsvinder, betyder, at der sker en forenkling af pensionssystemet, og det ser vi med megen sympati på....«

Men i dag – 4 måneder efter – siger disse partier i deres fællesbetænkning med venstre-socialisterne, det kommunistiske parti og SF bogstavelig talt det stik modsatte, uden at de dog er så venlige at give en forklaring på denne totale holdningsændring.

Jeg erindrer, at CDs socialpolitiske ordfører for nogle år siden havde et standpunkt om bistandslovens ikrafttræden, som partiets leder og dermed partiet gik imod. Ordføreren stod alene i sagen; nu er hr. Erhard Jakobsen ganske vist kommet tilbage, ellers havde jeg måske haft lejlighed til at konstatere det ikke særlig ønskelige i, at han kom tilbage, for så kunne der blive en konflikt mellem den socialpolitiske ordfører og hr. Erhard Jakobsen.

Jeg skal bestemt ikke bestride nogens ret til at blive klogere, men en vis forklaring

[Albertsen]

herpå, en vis motivering og samtidig måske også en vis orientering til de politiske partnere ville nok have været tiltrængt i denne sag. At DKPs ordfører jubler, er jo ret så oplagt. Hvor længe makkerskabet holder, vil så vise sig.

Men når fru Yvonne Herløv Andersen og hr. Tyroll i radioen den 25. ds. taler om, at man ikke fra socialdemokratiets side ønskede reelle forhandlinger, at det kun drejede sig om skinsonderinger, må jeg dertil sige, at når man kan fremføre slige påstande, er det mod bedre vidende og udtryk for mangel på politisk sans. Jeg siger ikke dette som udtryk for politisk skuffelse, men som en konstatering af mangel på politisk holdning og evne til at vurdere modpartens gode vilje hos de fems minicenter.

At kommentere alle de mange – i alt 88 – ændringsforslag tillader min tid mig ikke. Jeg skal blot om socialministerens ændringsforslag sige, at socialdemokratiet kan anbefale dem alle.

For boligforslagene vedkommende er der tale om at inddrage en større kreds af brugere i loven; det gælder den ændrede formulering vedrørende indretning af wc i lejlighederne, og det gælder invalidepensionisterne.

For pensionslovens vedkommende er der tale om konsekvenser ved indtægtsreguleringens bortfald samt de ændringer, som fremkommer ved, at man i stedet for fuld indregning i grundbeløbet af pensionstillægget kun indregner $\frac{1}{2}$, hvilket jeg hilser med særlig tilfredshed. Konsekvensen heraf bliver, at der er midler nok til, at alle, der får pensionstillæg, får en forhøjelse på 550 kr. pr. år. Jeg skal i denne forbindelse udtale en særlig glæde over, at ministerens forslag om en bedre status for pensionistægteparrene er fastholdt under forliget.

En rimelig social balance er tilvejebragt, når man vurderer helhedsvirkningerne af flertalsindstillingen, idet man jo, når man vurderer den samlede pensionistgruppe på i alt 800.000 personer, skal gøre sig klart, at det ikke er en ensartet dårligt stillet samfundsgruppe, det drejer sig om. Nogle bor dyrt, andre bor godt og relativt billigt. Nogle har supplerende indtægter eller andre særlige goder, andre har slet intet ud over selve pensionen.

Derfor er den store landvinding ved lovkomplekset, at vi tilgodeser disse forskellig-

artede hensyn; afbalancering er næsten ikke til at øjne i de fems minicenterudtalelse, her vil man konstatere skæve virkninger, så det klodser.

Sammenfaldet af aftrapning for grundbeløb og pensionstillæg for pensionister under 67 år ved deres eventuelle indtægtsøgninger vil næsten totalt forsvinde. Måske vil der blive et par procent tilbage, enkelte kan endog risikere at tabe penge. Forslaget herom må jeg karakterisere som totalt uigennemtænkt. Forenklingen af lovene er også totalt borte, når man ser på konsekvensen af aftrapningen af pensionstillægget. Her vil de fems forslag medføre ekstra goder til dem med de store supplerende indtægter.

Ligeledes vil CDs og kristeligt folkepartis fastholden af infrysningen som princip, hvad husudgifter angår, blive socialt helt tilfældig ligesom den nuværende lov. Forholdet er jo det, at et meget lille antal pensionister benytter sig af den, og halvdelen af dem – jeg tror, det er i alt ca. 8.000 – halvdelen af disse 8.000 er næsten alene koncentreret i henholdsvis Gentofte og Gladsaxe kommuner, og det har sammenhæng med, at disse kommuner jo har fastsat en relativt høj formuergænse og dermed giver mulighed for, at mange flere kommer ind i billedet. Men altså, den virker meget tilfældigt, fordi det er et kommunalt skøn i så henseende, men det er altså denne tilfældighed, man ønsker opretholdt. Så man kan ikke, hvad dette angår, påberåbe sig en særlig social heltepositur.

Ansvar, logik og en vis politisk konventionel holdning er nødvendig for at skabe en god forhandlingssituation. Regeringsforslagene er i den ændrede udgave et godt, socialt afbalanceret tilbud til pensionisterne. Kommunerne og boligselskaberne skal gøre deres til, at ikke mindst 15 pct.-princippet, hvad leje angår, skal få virkelig effekt. Arbejdet med disse love har vist et folketing i arbejdstøjet, præget af realitetssans og socialt ansvar.

Det skal erkendes, at en af de ting, socialdemokratiet gerne havde set løst, var at undgå, at man både kan have stor erhvervsindtægt efter sit 67. år og af aldersmæssige grunde tillige kan få udbetalt folkepension. Dette princip er ikke fastholdt. Jeg kender alle argumenterne for bevarelse af dette system, og vi må erkende, at vi ikke denne gang kunne komme igennem med en ændring heraf. Jeg

[Albertsen]

vil tro, at vi på et eller andet tidspunkt vil vende tilbage til dette problem, for på lang sigt er det jo et spørgsmål om samfundets formåen og en rimelig fordeling af samfundsgoderne.

Den milliard kroner, som nu ydes til pensionisterne, løser i væsentlig grad pensionisternes boligproblemer gennem gennemførelse af 15 pct.-princippet for folkepensionistboligernes leje. Dette er en virkelig markant socialpolitisk landvinding, hvorfor det også, som flertallet ønsker, er rimeligt, at det hører under socialudvalget i de enkelte kommuner og under socialministeriet modsat den holdning, som de fem partier har.

Endelig skal jeg understrege endnu et ændringsforslag, nemlig forslaget om at gennemføre en direkte underretningspligt over for personer, der nærmer sig pensionsalderen, om deres rettigheder som pensionister. Dette har socialministeren tidligere givet tilsagn om at ville komme med. Nu kom der et ændringsforslag herom fra fremskridtspartiet, og det er kommet ind i dette lovkompleks, hvilket vi betragter som et gode. Selv om det nok må siges, at langt de fleste kommuner anvender denne praksis, tror jeg, det er rigtigt at få det lovfæstet.

For god ordens skyld skal jeg afvise fremskridtspartiets ændringsforslag. De svarer til partiets seneste forslag. De dækker en tankegang, som vi bestemt ikke deler. De vil få negative virkninger over for nogle af vore svageste stillede medborgere: enker og invaliddespensionister.

DKPs, SFs og VS' særlige ændringsforslag om total indkomstregulering for alle indtægter for pensionister betyder i realiteten, at man ophæver begrebet den fulde folkepension. Det mener vi vil skabe nogle skel i befolkningen og også afsvække opsparringstendenser som sådanne.

Jeg kan med glæde og tilfredshed anbefale alle ministerens ændringsforslag og afviser samtlige mindretalsforslag. Vi tager i dag et godt skridt til gavn for pensionisterne. Næste etape vil forventelig give et yderligere fremskridt til gavn for den ældre generation.

Jørgen Junior (FP):

Siden førstebehandlingen af regeringens pensionsreformforslag har disse undergået visse ændringer, fordi der som bekendt er

indgået et forlig mellem de fire gamle partier. Lad mig først slå helt klart og tydeligt fast: resultatet, der ligger på bordet i dag, er et dårligt resultat og er da også derfor blevet afvist af alle andre end de fire forligspartier. I forhold til ministerens oprindelige oplæg er der sket det, at socialdemokraterne har trukket forslaget om ikke at indtægtsregulere pensionerne. Da det blev stillet, var man i socialdemokratiet nok helt klar over, at dette ville de ikke-socialistiske partier naturligvis ikke acceptere. Det gjorde de heller ikke, men i stedet accepterede forligspartierne en fuldstændig umulig, overbureaukratisk regel om boligydelse for ejere. Dermed havde socialdemokratiet opnået, hvad det ville, og de borgerlige havde tilsyneladende fået noget for at sluge en vederstyggelig kamel, der vil give nogle vanvittige absurditeter i de kommende år, og som jeg spår i løbet af få år nødvendigvis må afskaffes igen.

Når der således er tale om, at det er det første trin i en betydende pensionsreform, så er det en vild overdrivelse. Det er nærmest en slags lovgivningsmæssigt illusionsnummer. Det er måske et af de største, der er blevet præsenteret af dette folkets parlament. I årevis har man lovet en pensionsreform, og man har brugt dette som en gulerod foran æslet for at holde pensionerne nede, og den gulerod, der nu endelig fra 1979 kommer til deling blandt pensionisterne, den er beklageligvis så nær en plasticatrap som muligt.

Om pensionisterne accepterer denne form for bedrageri, er ikke godt at vide. De burde det ikke, men der er tale om beskedne, rolige samfundsborgere, der hverken blokerer eller demonstrerer, men normalt plejer taknemligt at bøje hovedet. Det gør de jo også nok i dette tilfælde. Men der er måske også nogle blandt pensionisterne, der ser baggrunden for forslagene, for de forslag, som jeg bruger så stærke negative udtryk om. Og hvad er baggrunden? Det er, at evnerne hos regeringen ikke er til stede, og så kan de pågældende, der forstår dette, naturligvis ræsonnere, at man ikke kan klippe håret af en skaldet.

Trods megen tale, trods massiv radio- og TV-indsats for at tjene dette formål er det jo nemlig ikke lykkedes særlig godt at skjule realiteterne om dette »sture, sture« cirkusillusionsnummer, der så smukt hedder den sociale pensionsfond.

[Jørgen Junior]

Kejserens nye klæder indeholdt stort set så mange realiteter, som det er tilfældet med denne fond, hvori en del af statens sparsomme aktiver har fået sin illusoriske øremærkning. Kendsgerningen er, at regeringen har turdet nøjes med at tilbyde 940 mill. kr. til pensionisterne, fordi den ved, at for hver eneste krone, der bruges på dette formål, skal der enten spares på andre områder såsom ministerpensioner, for at tage et af de små områder, eller mange af de andre goder, som tilfalder denne så berygtede herskende klasse, eller der skal lånes i udlandet, eller der skal udskrives nye skatter for den stadig mindre del af befolkningen, som skal producere. Da man er klar over, man ikke kan låne endnu mere i udlandet, end landet allerede gør, hvis dette er for at yde bedre pensioner, for det forbyder realiteterne uden for dette lands grænser, ja, så er der ikke den mulighed at låne til at yde højere pensioner. Hvis man udskriver endnu højere skatter, ja, så medfører det blot det, at ulykkeshjulet snurrer endnu højere. Og det at tage privilegier bort fra sin egen klasse vil man heller ikke. Ud fra det synspunkt er løsningen klar: pensionisterne må efter socialdemokratiets opfattelse nøjes med de store ord, fed TV-reklame for nærværende illusionsforslag og så måske en slags gratis biltransport på valgdagen, når man har brug for de mange stemmer, samt reelt 100 kr. mere om året i gennemsnit.

Da situationen er sådan, nærer jeg ingen forhåbninger om at se fremskridtspartiets ændringsforslag vedtaget. Skete dette, ville alle landets pensionister kunne forbedre tilværelsen i deres alderdom. De ville have ret til en ensartet, anstændig folkepension på 31.200 kr. pro persona i 1979. På trods af denne selverkendelse i fremskridtspartiet har vi alligevel stillet dette forslag for at vise dem af de ofre for regeringens politik, som det lykkes at trænge ind i folketingets forhandlingsreferater, at der måske en dag dog er håb om en vis form for anstændighed forude.

Men da fremskridtspartiet ikke er et alt eller intet-parti, har vi med interesse fulgt både udvalgs- og korridorforhandlingerne for at se, om der ikke kunne findes en mere rimelig måde at fordele de 940 mill. kr. på, der under den falske varebetegnelse er til rådighed. I og med, at det klart kan konsta-

teres, at der ikke er tale om noget, der bare ligner noget i retning af en reform på pensionsområdet, ønskede vi egentlig gerne at deltage i at placere de forhåndenværende lapper de steder på bukserne, hvor hullerne er størst. Og det er nok den samme tanke, at de seks andre mindretalspartier sammen har kunnet fremlægge en alternativ måde at bruge de 940 mill. kr. på. Fremskridtspartiet er ikke fuldstændig enig i denne opdeling, men den indeholder betydelig mere fornuft end regeringsresultatet, især den forhøjelse af det beløb, der må tjenes for at bevare retten til pensionstillæg, en løsning, der i den givne situation kunne have hjulpet på den rigtige måde. Også ønsket om at komme de svageste pensionister til hjælp er vi positive over for, når der nu alligevel kun er tale om lapperier og ikke en reel reform.

Som følge af denne positive indstilling, der i særdeleshed også omfatter forslagene om at bevare boligydelse, i det ministerium, hvor man har greb om disse, nemlig boligministeriet, er vi indstillet på at stemme for alle ændringsforslagene fra det mindretal, der består af centrum-demokrater, socialistisk folkeparti, DKP, kristeligt folkeparti, retsforbundet og VS. En enkelt undtagelse: disse partiets ændringsforslag til L 162. Hvad angår ændringsforslagene fra kristeligt folkeparti, vil vi stemme imod ændringsforslag nr. 19 og 24 til L 157, men for forslaget om at hæve standardfradraget til 4.000 kr. Det er ændringsforslag nr. 32 til samme lovforslag.

Regeringens ændringsforslag, der jo er det, der skaber denne tragiske helhed, og som er det resultat, landets pensionister skal leve under i 1979, er i de fleste tilfælde udtryk for forbedringer i forhold til det endnu ringere oplæg, vi blev præsenteret for ved førstebehandling. Vi kan derfor tilslutte os disse med undtagelse af ændringsforslag nr. 31 til L 157 og ændringsforslag nr. 3 og 7 til L 158.

Jeg skal knytte en særlig kommentar til to af regeringens ændringsforslag, fordi disse begge er foranlediget af fremskridtspartiet.

Det første er ændringsforslag nr. 14 til L 158, der ganske modsvarer det af fremskridtspartiet i denne samling fremsatte lovforslag nr. L 154. Efter at dette fra alle sider fik opbakning ved førstebehandlingen, blev det syltet i socialudvalget og er nu fremsat som en del af det forlig, de fire gamle partier har kunnet nå frem til. At regeringen dermed

[Jørgen Junior]

fik undgået at skulle se et forslag fra fremskridtspartiet vedtaget, håber jeg den ser som et væsentligt resultat. For os er det blot positivt at se vort forslag realiseret, og jeg skal anbefale, at socialdemokratiet fremover i højere grad benytter sig af denne taktik og tager ved lære også af mere væsentlige dele af fremskridtspartiets politik.

Det andet ændringsforslag, jeg godt vil henlede opmærksomheden på, er ændringsforslag nr. 17 til L 157. Efter at socialministeren havde givet urigtige oplysninger til socialudvalget på spørgsmål nr. 34 og 34 A og længe havde fortsat med at postulere disse, hvilket vel sagtens skyldtes en manglende indsigt på dette nye område, som socialministeriet jo ikke har det helt store begreb om, lykkedes det endelig på selve den dag, hvor betænkningen blev afgivet, i et samråd med skatte- og afgiftsministeren at gøre denne situationen klar og få ham til at foranledige socialministeren til at stille det nævnte ændringsforslag. At tilslutte sig det af fremskridtspartiet allerede stillede ændringsforslag ville naturligvis også have været for meget for en socialdemokratisk regering at gøre.

Da vort ændringsforslag nr. 14 imidlertid både er lettere administrerbart og udelukker fejlskøn for dem, der administrerer bistandsloven, har vi opretholdt dette, men stemmer naturligvis for ændringsforslag nr. 17, da vi har konstateret, der ikke er flertal for den fornuftigste løsning. Fremfor alt glæder vi os over, at det lykkedes at få stoppet den absurditet, som ingen af de fire gamle, erfarne partier havde forstået at de foreslog. At ministerens fejlsvar og mangel på indsigt i øvrigt må virke foruroligende, er klart. Man spørger sig selv: hvor mange fadæser – for der har været tale om en mindre fadæse – opdages først senere? Man håber, at det ikke er for mange. Man frygter.

Fremskridtspartiets egne ændringsforslag falder i to grupper. Væsentligst er naturligvis vort principielle forslag, der ville medføre den ensartede og forbedrede pension, som vi hele tiden er gået ind for. Det er ændringsforslag nr. 4 til L 158. Dette fremsættes, uden at vi i forbindelse med en gennemførelse af forslaget ville kræve de urimelige og uretfærdige forskelle i pensionerne i øvrigt ophævet. Det skal dog siges klart, at vi naturligvis fortsat ønsker ens pension til alle, og dermed mener vi alle, både offentligt ansatte og al-

mindelige borgere. Bliver det ændringsforslag, vi har stillet i forbindelse med denne lov, imidlertid vedtaget, vil det ikke medføre noget som helst andet end klare og utvetydige forbedringer for almindelige folkepensionister, nemlig 31.200 kr. for enlige og 62.400 kr. for pensionistægtepar i 1979. Desværre ville forslaget gennemført alene heller ikke medføre en skattefritagelse, idet dette ville forudsætte andre af vore forslag gennemført, fremfor alt naturligvis forslaget om at forhøje den skattefri bundgrænse.

De bemærkninger, som hr. Albertsen kom med i sit indlæg, om, at en vedtagelse af det ændringsforslag, som fremskridtspartiet har stillet, ville medføre forringelser for enke- og invalidepensioner, er uden hold i realiteterne.

Den anden gruppe af ændringsforslag fra fremskridtspartiet er tekniske forbedringsforslag til socialministeriets nye arbejdsområde, nemlig boligydelsesforslaget. Jeg vil her i særdeleshed gøre opmærksom på ændringsforslag nr. 1 til L 157. Hvis dette blev vedtaget, blev en urimelig og uanstændig diskrimination af mange pensionister udelukket. Det drejer som om personer, der bor sammen uden at være gift. Ved dødsfald vil de efterlevende løbe ind i store vanskeligheder. Det samme vil ske ved boligydelse til ejere, hvor der f. eks. er tale om søreje for den part, der endnu ikke har nået pensionsalderen. Og dette er jo som bekendt en ret almindelig situation, og jeg håber dog, at i hvert fald nogle af mindretalspartierne er i besiddelse af den saglighed, at de vil støtte, at det boligydelsesforslag, samfundet nu bliver belastet med, ikke i alt for høj grad får lov til at stå uimodsagt på sine allermost åbenbare svaghedspunkter.

Jeg vil godt slutte med at sammenfatte, hvorledes jeg nu ved denne anden behandling ser situationen i den sag, som efterhånden er ved at udvikle sig til at blive samfundet mod pensionisterne. Hårde ord, men på mange måder desværre korrekte. Langsomt og sikkert er vi ved at fjerne os fra det, der burde være tilfældet, nemlig den sociale sikring af samfundets svageste, eller en af de svageste, grupper og den visen respekt over for de ældre, der bør have en klar ret til ikke fortsat at blive behandlet, som tilfældet er nu. Der er for det første med det foreliggende ikke tale om noget som helst med nogen som helst ret til at kalde sig en pensionsre-

[Jørgen Junior]

form. For det andet er der jo reelt ingen midler til rådighed. Landet er blevet økonomisk sådan styret, at evnen er forsvundet til at bevare Danmark som et område, hvor samfundet lever op til sine pligter på dette område.

For det tredje: disse kendsgerninger forsøges sløret med udefinerbare begreber som den sociale pensionsfond og måske nok mere tydeligt udtrykt gennem stramajsamvirkepop à la Frederiksberg. For det fjerde: fremtiden for pensionisterne kan kun sikres gennem en genskabelse af evnerne, og det forudsætter en ny økonomisk politik, der igen medvirker til en omfordeling til fordel for samfundets svageste, og en forståelse af, at al vor evne kommer fra produktionsapparatet. Og jeg har egentlig ondt af socialdemokratiet, der engang var det parti, der netop sikrede, at de, der har mindst, skal hjælpes mest. I dag er det desværre blevet det parti, der beskytter dem, der har det lettest i deres ungdom, dem, der har det behageligst i deres arbejdsduelige periode, og dem, der derefter på bekostning af alle de andre også i deres alderdom har fået tilkæmpet sig pladsen på solsiden i tilværelsen.

Den lapperiforestilling, som vi i dag er deltagere i, er et sorgeligt bevis på, hvad der sker, når man vil yde fordele til sin egen herskende klasse og tage en urimelig del af den kage, der er til rådighed for helheden, for at tilfredsstille denne gruppes stadig stigende og umættelige krav på mere og mere. Og hvis man kan have ondt af socialdemokratiet på grund af den udvikling, partiet er kommet ind i, så må man unægtelig have mere ondt af dem, der er manipulationens ofre, nemlig de pensionister, der naivt troede på, hvad der blev dem fortalt, de pensionister, der tog guleroden højtideligt. Jeg har ikke meget håb om at se socialdemokratiet tilbyde solidaritet med disse. Den eneste vej er, at kravet bliver så stærkt, at flertallet herinde bliver bange for, at afsløringen bliver så åbenbar, at den kan få konsekvenser for dem selv. Derfor må løsningen være, at pensionisterne reelt må op på demokratiets barrikader, og de må afvise fortsat at være de umælende ofre, der fratages deres fundamentale rettigheder. Det er sorgeligt ved en behandling af første trin i en pensionsreform reelt at kunne konstatere, at der ikke er tale om nogen pensionsreform. Der er ingen, der aner, hvor andet trin går

hen. Og de midler, der er til rådighed, ja, det er midler, der skal hentes gennem skatter, gennem fornyet lånoptagelse, da man i øvrigt ikke vil spare. Jeg beklager, at jeg ikke kan give bedre ord med på vejen til det resultat, der på nuværende tidspunkt foreligger. Jeg synes, det er for dårligt. Jeg synes, det er uselt.

Bertel Haarder (V):

Selv om det nok kunne tiltrænges, skal jeg ikke prøve at oversætte den sidste del af hr. Jørgen Juniors tale. Den var udtryk for den særlige form for fremskridtsskolastik, som vi er nogen der simpelt hen ikke rigtig forstår endnu.

Venstre vedstår medansvaret for den sociale pensionsfond og for de forventninger om pensionsforbedringer, som den skabte. Vi vedstår også vor medvirken i de meget, meget vanskelige forhandlinger, som gik forud for forliget, og hvormed der skete en vis forbedring af pensionslovene i forhold til den form, de havde oprindeligt.

Pensionsreformen er et lille skridt på vejen mod ens pension til alle. De, der har en lille indtægt ved siden af, bliver lidt mindre dårligt behandlet. En tredjedel af det pensionsstillæg, der aftrappes med stigende indtægt, gives nu til alle, og for at der også skal blive noget til dem, som ingen indtægt har, er der derudover lagt noget oven i det tilbageværende pensionstillæg, således at en enlig pensionist f. eks. får ca. 1.200 kr. mere i grundbeløb, og selv om så pensionstillæggen reduceres lidt, så er der dog en forbedring til alle. Dertil kommer en yderligere speciel stigning for samgifte for at udjævne forskellen mellem dem og andre; deres grundbeløb stiger med ca. 2.000 kr. Dernæst kommer boligydelsen, som betyder en mærkbar lettelse for næsten alle pensionister inklusive dem, der ejer deres bolig.

Jeg skal slet ikke skjule, at det sidste var problembarnet under forhandlingerne. Venstre ville gerne bruge pengene, men foretrak faktisk at forbedre boligsikringen trods alle dens mangler, fordi vi derved kunne undgå et helt nyt, uoverskueligt og indviklet system, som nok skulle komme til at irritere mange pensionister. Ejerne ville vi hjælpe på en anden måde. Men regeringen havde på forhånd flertal for boligydelsen, og vi kunne ikke æn-

[Bertel Haarder]

dre derved, skønt vi brugte alle kræfter lige til det sidste. Det vil alle, der har fulgt begivenhedsforløbet i pressen, også vide. Nu vel, de nugældende boligregler er såmænd heller ikke for lette at overskue, og vi må trøste os med, at det rent administrativt nok ikke bliver særlig meget værre.

Størstedelen af venstres folketingsgruppe har valgt at tage medansvar for hele pensionsforliget, fordi det rummer en del gode ting, som vi selv har været med til at forhandle igennem, og fordi vi har været med til at forbedre de forslag, der var lagt frem. Vi fik regeringen med i en hensigtserklæring om en ekstra pensionsreform, og – hvad man bedes bemærke – vi fik den til helt at opgive tanken om at starte en helt ny og skrap aftrapning af hele pensionen for folk med arbejdsindtægter på 30.000 kr. og opefter. Vi kunne slet ikke acceptere den Albertsenske indstilling, at pensionister skal vælge, om de vil arbejde eller være pensionister. Venstre ønsker netop tværtimod, at så mange som muligt skal begge dele. På lidt længere sigt vokser arbejdsmængden og dermed velstanden nemlig med arbejdsstyrken, modsat hvad mange siger og tror i dag.

For økonomien betyder pensionsreformen efter alt at dømme en momsstigning på ca. 1 pct. eller en tilsvarende stigning i indkomstskatten. Det kan man udlede af et tidligere svar fra finansministeren til folketingets politisk-økonomiske udvalg den 25. april. Det forudses i dette svar, at hele stigningen i det private forbrug på ca. 2 pct. næste år skal gå til de såkaldte overførselsindkomster, herunder især pensionsreformen, således at der overhovedet ikke bliver nogen stigning for lønmodtagerne. Det betyder, at de partier, der har været ivrigst for at sætte reformen i værk straks, nu også må gå i spidsen og forklare lønmodtagerorganisationerne, at der slet ikke bliver nogen forbedring i reallønnen ved næste overenskomstfornyelse. Det forholder sig tværtimod sådan, at jo større stigningen i pengelønnen bliver, jo mindre bliver konkurrenceevnen og eksporten og dermed også realindkomsten på længere sigt. Når vi herved sætter pensionisternes forbrug op, så må andres forbrug sættes ned, og hvis højere pengeløn yderligere reducerer eksporten, så må andres forbrug sættes yderligere ned. Det er den nøgne lektie, som ikke er til at komme uden om, selv om især hr. Albertsen ikke

synes at tænke i de baner, og som vi, der er med i pensionsforliget, har en fælles, stærk forpligtelse til at forklare vore vælgere og ikke mindst lønmodtagerorganisationerne, som går til overenskomstforhandlinger om ikke så længe.

Palle Simonsen (KF):

Hr. Albertsen startede sin tale med at sige, at regeringen og socialdemokratiet var godt tilfredse med det forlig, der er indgået. Nu plejer man jo at sige, at når der er indgået et forlig, så skal det for at være godt være sådan, at enten er alle lige tilfredse eller også lige utilfredse, og derfor vil jeg da godt sige til hr. Albertsen, at vi er for så vidt også, tingene taget i betragtning, meget godt tilfredse med det resultat, som er opnået gennem disse forhandlinger. Vi mener egentlig, at der her har fundet en afvejning sted mellem, kan man vel nok sige, to hovedsynspunkter, og der er skabt en form for mellemproportional.

Det, som for os har været det mest markante og afgørende i forbindelse med forhandlingerne omkring pensionsreformen, har været at forhindre, at regeringen fik gennemført sit nye princip om, at folkepensionister, hvis de havde erhvervsindkomster over en vis størrelse, skulle kunne miste pensionen. Det ville have været et brud med den pensionistpolitik, som har været ført siden 1970. Det ville også have været uforståeligt for de pensionister, som siden 1970 har betalt et bidrag til den sociale pensionsfond, at de, når man startede udbetalingerne, ikke alene måtte se i øjnene, at de ikke havde fået en øre, men oven i købet konstatere, at de havde mistet alt det, de havde fået igennem en periode, nemlig folkepensionens grundbeløb. Men det er en praktisk ting; det, der for os er det helt, helt afgørende i denne sag, er dette, at vi mener, at der står to ældrepolitiske holdninger over for hinanden, nemlig den ene gående ud på: skal alle være pensionister, når de er 67 år, og den anden: skal det være et tilbud, men en ret, at man får folkepensionens grundbeløb fra det 67. år? Jeg tror nok, at det er vigtigt at slå fast, at den reelle pensionsalder er meget forskellig fra den ene person til den anden, og derfor skal det være sådan, at hvis man har lyst til at have et job eller drive sin virksomhed efter det 67. år,

[Palle Simonsen]

skal man ikke straffes for det. Derfor er det principielt en meget, meget afgørende ting.

Men det er klart, at når vi opererede inden for en bestemt ramme, nemlig i dette tilfælde de 940 mill. kr., kunne vi ikke løse alle problemer. Den omstændighed, at indtægtsreguleringen blev forhindret, medførte, at man ikke kunne indregne pensionstillægget 100 pct. i grundbeløbet, som vi havde ønsket os. Det er en økonomisk og politisk realitet, som vi må acceptere. Men vi er dog kommet så langt gennem det forlig, der er etableret, at vi har fået $\frac{1}{3}$ indregnet. Og vi er da også enige om, som det står anført i betænkningen, mellem de 4 partier, at man, næste gang der sker udbetalinger fra den sociale pensionsfond, skal arbejde videre med yderligere indregning af pensionstillægget i grundbeløbet. Nu har vi jo, hvis man i hvert fald kommer til at følge – ingen kender jo fremtiden – loven om den sociale pensionsfond uden ændringer, tre faser, og så var det jo faktisk muligt at nå det mål, der i hvert fald for det konservative folkeparti er afgørende, den ensartede pension for alle, den dag vi er kommet til vejs ende med udmøntningen af udbetalingerne fra den sociale pensionsfond.

Over for selve spørgsmålet om fordeling af de 940 mill. kr. er der jo lavet det, man kunne kalde en alternativ plan, som hr. Albertsen havde mange barske udtryk over for. Jeg kunne sådan set også komme med mange. Jeg vil for det første sige, at det er jo en utraditionel koalition med centrumdemokrater og kristeligt folkeparti sammen med kommuniste og SFere, og jeg forstår, at også både retsforbundet og VS formentlig vil tilslutte sig disse ændringsforslag. Af hensyn til vore venner hos centrumdemokraterne og kristeligt folkeparti er der grænser for, hvor mange sarkastiske bemærkninger jeg skal komme med. Jeg vil blot sige dette ene, at jeg har egentlig forstået, at både centrumdemokraterne og kristeligt folkeparti havde megen sympati for vores tankegang om, at der burde være ens folkepension for alle, og så føje til, at det, der sker med den alternative plan, er jo, at man i virkeligheden øger pensionstillægget i forhold til i dag. Nok laver man en forbedring med hensyn til, hvornår der skal ske nedslag i pensionstillægget, det være indrømmet, men det, der bliver realiteten, er, at pensionstillægget bliver større,

det beløb, som er afhængigt af alle former for indkomster ved siden af, det bliver større, end det er i dag, og dermed kommer vi i virkeligheden til at gå den modsatte vej.

Jeg kunne egentlig godt – men det er en mere drilagtig bemærkning – tænke mig, at der var kræfter i socialdemokratiet, som kunne have lyst til at følge princippet i fordelingsnøglen, som den er skitseret fra de andre partier. Derfor især er jeg i stand til at sige det, jeg startede med at sige, at vi egentlig mener, det er et ganske godt forlig.

Fremskridtspartiet har så sine helt specielle ændringsforslag, og det er jo ikke nyt. Hr. Jørgen Junior har brugt mange ord på at forklare det i dag, og det, det jo drejer sig om, er, at ud over de beløb, som skal udbetales, når flertallet har fået sine ændringsforslag gennemført, så vil – ja, jeg var lige ved at sige pensionistpartiet, det skulle man næsten også tro efter argumentationen – fremskridtspartiet lægge ca. $1\frac{1}{2}$ mia kr. mere oveni. Det er jo det, der er realiteten i denne sag. Hvis man har $1\frac{1}{2}$ mia kr. mere til rådighed end den ramme, vi har forhandlet inden for, så kan man selvfølgelig gøre forholdene for pensionisterne betydelig bedre, men det tror jeg ikke ville være særlig økonomisk ansvarligt at gøre. Det bliver derfor en understregning af, at det, hr. Jørgen Junior stod og fortalte om nationaløkonomien, ligesom bliver lidt hult, når han kommer med et ændringsforslag, der er betydelig mere omfattende end det, som vi andre lægger ryg til.

Jeg synes, det er vigtigt at få gjort klart, at det, der drejer sig om i fremskridtspartiets ændringsforslag, jo ikke bare er et spørgsmål om at forøge folkepensionen. Det er jo i virkeligheden et spørgsmål om at fjerne tjenestemandspensionen. Det står ikke konkret i dette lovforslag, for det er en anden lovgivning, men det er jo det, fremskridtspartiet vil. Når hr. Jørgen Junior bruger mange ord her fra talerstolen om den herskende klasse, synes jeg egentlig, at det efterhånden lyder hyklerisk. Hvad er det for en herskende klasse, der er tale om? Hvem er det, hr. Jørgen Junior og fremskridtspartiet vil til livs i denne sag? Er det postbudene? Er det politibetjentene? Er det portørerne ved DSB osv.? Er det dem, der er den herskende klasse i dette samfund? Den lille gruppe af befolkningen, som får en høj tjenestemandspension, udgør et meget ringe antal. Derfor er det

[Palle Simonsen]

en usandsynlig usaglig debat, der føres fra fremskridtspartiets side på dette område. Jeg skal kun konkludere dette med at sige, at fremskridtspartiet ikke bare vil gøre vilkårene for folkepensionisterne bedre; de vil samtidig fjerne tjenestemandspensionen fra de mange hundrede tusinde tjenestemænd, vi har i dette land. Det er realiteten i ændringsforslaget.

Må jeg så om debatten om boligydelsen sige, at den har været præget af frygten for administrative besværligheder. Jeg vil heller ikke stå her og påstå i dag, at der ikke bliver besværligheder forbundet med den, men nu skal vi også passe på, at vi ikke taler så meget om de administrative besværligheder, at vi kommer til at tro på, at de er der. Hvad er det egentlig, der sker? Det, der sker, er, at man finder en anden fordelingsnøgle, og det, der for det konservative folkeparti har været det afgørende i forbindelse med boligydelsen, er dette, at man søger at skabe ensartede vilkår for alle typer af folkepensionister, uanset om man bor i lejerboliger eller i ejerboliger.

Den ordning, som hr. Erhard Jakobsen etablerede, da han var borgmester i Gladsaxe, var en udmærket ordning, den såkaldte lex Erhard-ordning, men det er alligevel for mig urimeligt, at man skal kunne få direkte tilskud til reduktion af lejen, når man bor i en lejlighed, men ikke kan få det som ejer. Jeg tænker ikke her på de mennesker, der sidder med store lån i ejendommene – det er heller ikke dem, der får glæde af det – men på den pensionist – og det er den mest typiske – som har betalt sin gæld ned, som sidder med en høj ejendomsskat, et overskud i egen bolig og en vedligeholdelsesforpligtelse. Hvorfor skulle de ikke have de samme tilskudsmuligheder som de, der bor i lejligheder? Jeg mener, det er meget afgørende, at der her kommer en ligestilling.

Så kan man sige: er administrationen besværlig? Ja, vi har jo fået oplyst, at langt den største del af beregningsprocessen finder sted maskinelt. Ja men så behøver det vel egentlig ikke at blive så farlig besværligt. Hvis man skulle til at regne efter Christian Hansens den lille grønne ude i socialforvaltningerne, kunne det nok blive besværligt, men det er jo ikke det, der er tilfældet her. Derfor tror jeg, det vil komme til at fungere; men stadig væk skal jeg bare slå fast, at det, der for os er

afgørende, er, at de, der bor i ejerboliger, kan få de samme vilkår som lejerne.

Hr. Jørgen Junior sagde, at der var ikke tale om en reform. Det er vi da faktisk enige om. Jeg synes ikke, der er grund til at sælge dette som en reform. Det er første fase af udbetalingerne fra den sociale pensionsfond, hverken mere eller mindre. Hvis der virkelig skulle være tale om en reform, var det et spørgsmål om totalt ændrede principper og store beløb. Det er alene første fase, og jeg synes, der er grund til at slå fast, at sådan ser vi andre det også.

Der er skrevet og sagt meget om, hvorvidt midlerne fra pensionsfonden var til rådighed til dette. Der er sågar politikere, der siger, at pengene er brugt. Der er mange mytedannelser på dette område. Fremskridtspartiet skriver i betænkningen, at det foregøgles, at 940 mill. kr. er til rådighed for pensionisterne, mens realiteten er, at man planlægger at udskrive nye skatter for at skaffe disse penge. Det forsøg på en nationaløkonomisk tale, hvis man kan kalde det sådan, som hr. Jørgen Junior holdt, var jo lige så slem som denne udtalelse.

Jeg synes egentlig, at vi som politikere har en forpligtelse til at gøre klart, hvad dette egentlig drejer sig om. Selvfølgelig er penge fra den sociale pensionsfond ikke brugt. Hvordan startede det hele? Det startede reelt som en finanspolitisk stramning, men man satte en pæn etikette på: den sociale pensionsfond. Der er købt obligationer både for de penge, der er opkrævet, og for de renter, de har givet, men fra 1979 undlader man at købe obligationer for de 940 mill. kr. De betales ud.

Hvad er det så, der sker? Hr. Jørgen Junior siger, at vi skal til at kræve flere skatter op. Ja, det skal vi, for hvis der udpumpes 940 mill. kr. i form af ekstra købekraft, skaber det nogle økonomiske problemer, når vi har den betalingsbalancesituation, som vi har. Det er ikke, fordi pengene ikke er til stede, at vi skal opkræve ekstra skatter. Det er for så vidt det, der skal slås fast. Det er alene af hensyn til betalingsbalancen.

Men der er også en anden mulighed. Finansministeren har jo klart sagt, at hvis man skal neutralisere udbetalingerne fra den sociale pensionsfond, kan det ske enten ved øgede skatter eller ved en reduktion af andre statslige udbetalinger. Der bliver altså tale

[Palle Simonsen]

om en prioritering. Derfor vil jeg godt fastslå, at jeg mener ikke, der er tale om økonomisk uansvarlighed, men der er tale om at foretage en prioritering, og det, der er problemet, er, at vi i dette hus er uenige om prioriteringen. Jeg mener nok, der er grund til at sige, som vi også sagde under første behandling, at folkepensionisterne ikke er blandt dem, der har fået mest i de senere år. Derfor er det rimeligt, at de er prioriteret højt i forhold til andre befolkningsgrupper.

Vi er parate, som vi har vist det tidligere, til at anvise besparelser, som kan neutralisere udbetalingen af de 940 mill. kr. Der skal ikke herske nogen mangel herpå fra den konservative folketingsgruppes side. Men jeg synes, det var vigtigt, at politikerne i hvert fald kunne oplyse reelt om, hvordan disse ting hænger sammen.

Til sidst skal jeg blot sige, at vi kan stemme for alle de ændringsforslag, der er stillet af socialministeren, og at vi stemmer imod de øvrige ændringsforslag.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Jeg tror nok, jeg først må sige til hr. Albertsen, at hans angreb på det, de seks partier var blevet enige om, sådan set bestyrker mig i, at det er rigtigt, det, vi har gjort. Ellers behøver man ikke så krampagtigt at angribe det heroppefra, man kunne jo bare undlade at komme ind på det, hvis man mente, det var så ligegyldigt.

Hvad angår de seriøse drøftelser, var der en samtale, hvor CD gav det gode råd, hvad hr. Albertsen også senere har medgivet, vedrørende de pensionister, som havde mindst, altså dem, der trængte mest til at få lidt mere ved dette forslag, dem, der kun får 48 kr. i dag. Der var ikke flere forhandlinger i den ene samtale, hvor vi også understregede problemer omkring boligydelsen. Det er den samarbejdspolitik, man henviser til. Jeg tager det mere som nogle uformelle drøftelser og sonderinger, hvor man vel havde brug for nogle gode råd. Jeg synes nok, at man i stedet for individuelle, seriøse drøftelser kan karakterisere dem som nogle klodsede forhandlinger.

Så blev der bedt om en begrundelse. Vores begrundelse for det, vi har gjort, er, at vi vil ikke indregne pensionstillægget i grundbeløbet på bekostning af de dårligst stillede. Det,

vi kunne have tænkt os, er slet ikke noget i den retning, men det, der er sket, er noget rent praktisk. Vi blev stillet over for et fait accompli, hvorefter vi sagde: hvad gør vi så? Alle seks partier har uendelig forskellig baggrund og tanker om, hvordan problemet kunne løses, men én ting var man fælles om, og det var, at der var 940 mill. kr., som skulle fordeles til dem, der havde det største behov, på en måde, der var til at forvalte, og på en måde, der var praktisk gennemførlig. Det er det, der er sket. Så kan man godt komme herop og sige, at tallene stemmer ikke, tallene kunne have været anderledes. Skitsen er rigtig, den er forsvarlig, det har praktikerne sagt. Men at der var blevet regnet på tallene ovre i socialministeriet, havde vi meget gerne set, men det var ikke muligt. Tallene er fremkommet ved at stille spørgsmål i udvalget og få svar fra socialministeriet eller er kommet direkte fra lovforslaget. Der er altså tale om en anden måde at bruge pengene på, men den samme gode vilje til at bruge penge, hr. Albertsen.

Hr. Palle Simonsen, som ikke var så syndelig begejstret, men nok var lidt kølig og også vældig elskværdig over for de partier, man taler sammen med, har jeg næsten lige svaret i svaret til hr. Albertsen: det utraditionelle kommer af, ganske enkelt, at her er det sagen, det drejer sig om, og ikke partierne. At der vil blive administrative besværligheder med boligydelsen, det kan jeg love hr. Palle Simonsen for.

I øvrigt var vi ved første behandling af pensionslovene meget velvilligt indstillet over for at forbedre pensionisternes økonomiske vilkår. Det er vi som sagt stadig, og endda i så høj grad, at vi som sagt har udarbejdet et alternativt forslag, som efter vor mening på en praktisk måde løser den stillede opgave at fordele de 940 mill. kr., således at de, der har størst behov, modtager mest. Når jeg siger den stillede opgave, er det, fordi det efter mødet på Marienborg og flere måneders udvalgsarbejde har vist sig at være et vanskeligt administrerbart forslag, socialministeren har fremsat. Det har en skæv fordeling af den økonomiske nøgle. Derfor var det nødvendigt at udarbejde et fornuftigt alternativ, og det var den opgave, forligspartierne stillede de andre seks partier, som ikke blev inviteret til anden runde – det er ikke sagt med nogen

[Yvonne Herløv Andersen]

malice, for det kunne vel ikke være anderledes.

Men det havde jo alligevel været bedre, om man i stedet for i udvalget havde forsøgt af forhandle sig frem til et bredt forlig, så flere partier og dermed flere befolkningsgrupper havde fået mulighed for at sætte deres præg på det færdige resultat.

Set fra centrum-demokraternes synspunkt er der på nogle områder i det af regeringen indgåede forlig på boligydelsesområdet sket nogle forbedringer, det medgiver vi gerne. Det drejer sig om det stillede krav til boligen, som nu er blevet lempet noget. Men det var jo også en nødvendighed, idet selve ideen om at motivere pensionister, der bor i ældre, dårlige boliger, til at flytte, ikke kan bære, så den stund der ikke ved lov stilles en erstatningsbolig til rådighed.

Så kommer vi til det pudsige ved det hele. Jeg kan se på det hele, at partiet venstres medvirken klart kan aflæses i et helt kapitel, hvori det har fået medhold. I det kapitel tales der om, hvorfor det har været nødvendigt at ændre loven, så det ikke længere er et krav, at landmanden skal have toilet inden døre. En absolut prisværdig indsats for at bevare gamle traditioner, og vi hilser med glæde, at sådanne faciliteter uden døre ikke skal forhindre adgangen til en boligydelse for disse mennesker.

Vedrørende boligydelse til lejere er vi enige i såvel udgiften som intentionerne, hvad vi klart har givet udtryk for i betænkningen, men vi mener dog, den stadig væk skal forvaltes i boligregie. Der er så kun et problem ved den, som ikke er blevet løst, og det er reglen om, at boligydelse gives efter antallet af værelser og ikke efter kvadratmeterantallet, en regel, der giver større ydelse til en moderne halvanden værelses på 60 m² end til en gammel lejlighed, der er opdelt i tre værelser, men på samme areal. Det giver en ulighed, som må rettes, så snart det er muligt.

Boligydelser til ejere er hele lovkompleksets akilleshæl, og det er også det, der har optaget udvalget mest. Vi er ikke af den mening, at de ændringsforslag, der er stillet, på nogen måde løser de problemer, vi i udvalget har søgt gennem forhandling at få løst. Vi vil derfor anbefale at stemme for ændringsforslagene om, at boligydelse til lejere bliver i boligregie, og at vi vedrørende boligydelse for ejere bygger videre på lov om lån til visse

parcel- og rækkehuse, også kaldet »lex Erhard«. Det er meningen, at den skal udbygges til også at omfatte enke-, invalide- og førtidspensionister, og at vi skal kikke noget på skatteligningen for pensionister, hvorefter den skulle kunne bruges også af andre end de to kommuner, som hr. Albertsen nævnte. Men da den principielle forskel i opfattelsen er meget klar, kan vi ikke stemme for andre ændringsforslag end dem, der deler ønsket om at lægge boligydelse i boligregie.

Hvad angår de økonomiske midler til en direkte pensionsforhøjelse, ønsker vi som sagt en anden fordeling og kan derfor ikke stemme for andre forslag end dem, der tilslutter dette. Der er dog nogle rent redaktionelle ændringer, som vi sammen med udvalget har tilsluttet os. Men vi hilser dog med glæde, at forliget har resulteret i, at indtægtsreguleringen er faldet bort. Det tilskriver vi de konservative. Det er vor opfattelse, at alle, som har betalt, også skal modtage en pension.

Ligeledes vil vi også gerne medvirke til en udligning mellem samgifte og enlige, idet det er vor opfattelse, at de skal stilles lige. Vi vil anbefale at stemme for den af de seks partier foreslåede ændrede fordeling af de penge, pensionisterne skal have udbetalt direkte, for på den måde skubber vi ligesom pengene nedad til de dårligst stillede. Samtidig må vi beklage, at det ikke har været muligt på lige fod med forligspartierne at få en endelig beregning af forslaget, fordi de tal, vi har, som sagt stammer fra de lovforslag, der er blevet lagt på bordet i første omgang. Vi er helt overbevist om, at skulle man mod forventning stemme for den fordelingsnøgle, de seks partier har lagt på bordet, vil det blive en bedre fordeling af midlerne, ikke en reform, men i hvert fald en forbedring af pensionisternes vilkår.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Den omtalte ændring er ikke kommet med på foranledning af venstre. Vi støtter den, men vi har ikke foreslået den.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Den lovgivning, der nu laves på pensionsområdet, er en klar følge af den linje, regeringen har fulgt forholdsvis trofast de senere år. Dette forlig, som ændringsforslagene er

[Lilli Gyldenkilde]

udtryk for, er efter SFs mening et dårligt forslag, der giver mest til de pensionister, der har indtægter ved siden af pensionen. Jeg synes, det er vigtigt at påpege, at såfremt socialdemokratiets forhandlere havde villet, kunne pensionister med små indtægter og pensionister helt uden ekstraindtægter have fået en lidt større forhøjelse. Det er dette, der er udtrykt i de ændringsforslag, som seks partier, deriblandt SF, er blevet enige om.

Ved fremlæggelsen af pensionslovforslagene sagde socialministeren, at de var udtryk for nogle kortsigtede, tiltrængte justeringer af nugældende pensionslove på områder, som vi i SF også fandt var nødvendige. Det gælder pensionsforhøjelsen til ægtepar og f. eks. afskaffelsen af ventetillægget. Men resultatet af forliget er jo blevet, på trods af socialministerens ord, at linjen i dag er lagt for de to næste led i den såkaldte pensionsreform. Den er lagt i den hensigtserklæring, som er kommet med i forliget, hvorefter tillægget vil være fuldt indregnet efter de næste to led.

Når dette er opfyldt, er der 400.000 pensionister, der må se i øjnene, at de ved hver forhøjelse af deres pension må dele denne forhøjelse med pensionister, der for nogles vedkommende har endog store indtægter ved siden af deres pension. Hermed synes jeg socialdemokratiet har svigtet de pensionister, der er allerdårligst stillet. Vi kan derfor selvfølgelig ikke støtte ændringsforslagene fra forligspartierne undtagen på enkelte punkter. Men jeg skal derimod anbefale de af SF sammen med andre partier stillede ændringsforslag, da de er udtryk for en bedre og mere social fordeling af de 940 mill. kr., der er til rådighed. Som det fremgår af bemærkningerne til ændringsforslagene, forhøjes grænserne for, hvor høje ekstrainkomster pensionister må have, før der fratrækkes i pensionstillægget. Dette vil komme en gruppe til gode, der har en meget lille ekstrainkomst. I modsætning til forliget, hvor der indregnes $\frac{1}{3}$ i grundpensionen, der kommer alle pensionister til gode, også de 25.000 pensionister, som har over 70.000 kr. i årsindtægt, stiller vi dernæst ændringsforslag om at forhøje tillæggene med de resterende penge, hvilket efter vores beregning, som vi jo desværre ikke helt kan kontrollere, men det er dog taget efter de tal, som er fremlagt allerede, vil betyde en forhøjelse for de allerdårligst stillede på 750 kr. årligt, hvor det borgerlige

forlig giver 525 kr. årligt. Disse ændringsforslag ligger inden for den ramme på 940 mill. kr., som vi også har accepteret at operere inden for.

Men derudover er vi nogle partier, der ønsker at fastholde og også meget gerne udbygge en indkomstregulering til at gælde alle indtægter. Dette ville kunne skaffe 500 mill. kr. til at gøre godt for til de pensionister, der får fuldt tillæg, og disse 500 mill. kr. er ikke statsudgifter. Disse ændringer vil jeg anbefale, da de er udtryk for en bedre social balance. Både hr. Bertel Haarders indlæg og hr. Palle Simonsens indlæg fortæller jo ganske klart, hvem det er, de ønsker at give forhøjelser til, og hvem der har fået det. Hr. Palle Simonsen talte om de ældre, der skulle have lov til at arbejde, så længe de ville, selv om de får pension. Ja men det betyder jo i realiteten, at de, der ikke kan klare et arbejde længere end til det 67. år, kommer til at betale regningen, fordi kredsen af pensionister, der skal dele fremtidige udbetalinger, udvides fra 400.000 til 800.000, i samme øjeblik vi har ens pension til alle, mens summen, der skal deles, jo ikke forhøjes. Dermed bliver der jo ganske klart en mindre bid af kagen til hver.

Hr. Albertsen beklagede, at mødet mellem partierne ikke havde ført til en større enighed om det af regeringen fremsatte forslag. Hr. Albertsen har da ikke kunnet undgå at mærke, at der var store forskelle, store modsætninger, og derudfra har socialdemokratiet jo valgt side. Det er faktisk det, man har gjort, og det, man har valgt, er så at give til de mere velstående på bekostning af de mindre velstående. Men lad være med at bebrejde os andre det!

Hr. Bertel Haarders indlæg viste også lidt om, hvad der kan komme fremover. Der var endda også tale om at inddrage overenskomstforhandlingerne i dette, og man kan jo så sige: vel bekomme!

Så har jeg også lyst til lige at sige, at man burde ikke bebrejde et partis ordfører, at hun under udvalgsarbejdet har skiftet mening eller i hvert fald ikke nu giver udtryk for helt det samme, som hun gjorde ved første behandling. Man har måske fundet frem til, at det er noget skidt, som man ikke kan medvirke til, og derfor har man ændret holdning fra førstebehandlingen. Det synes jeg er ganske udmærket, men jeg er også godt klar

[Lilli Gyldenkilde]

over, at det er noget ganske nyt herinde og derfor nok vil komme som et chok for de fleste. Men jeg synes, at det er udmærket, at man kan blive klogere i udvalget.

Jeg skal kort sige et par ord om boligydelsen også. Allerede ved første behandling af forslaget om boligydelsen var vi i SF meget skeptiske. Efter udvalgsarbejdet må jeg sige, at den skepsis ikke er blevet mindre. Ikke mindst boligydelsen for ejerne synes jeg vil kræve en del administration, og denne administration skal jo opbygges nu under socialministeriet. Det finder jeg betænkeligt, og derfor er vi gået med til at stille ændringsforslag gående ud på, at boligydelsen for lejere bliver i boligministeriet, men hviler på de principper, der ligger i lovforslaget, og at boligydelsen for ejere bliver, så man kan få en udvidet brug af »lex Erhard«-reglen. Det synes jeg var en meget bedre måde at gøre det på.

Jeg skal kort sige, at vi kan stemme for nogle af de ændringsforslag, der forbedrer forholdene for pensionister i pensionistboliger, samt for ændringsforslagene om toiletforholdene, for jeg er nu ikke helt sikker på, at det kun drejer sig om toiletter på landet. Vi kan også tilslutte os, at det sociale udvalg skal have mulighed for at anbefale boligydelse til pensionister i kælderlejligheder.

Tove Jørgensen (DKP):

Det er unægtelig besynderligt, at socialdemokratiet i den grad er fikseret af et samarbejde med VKR, at man ikke har fundet det nødvendigt at forsøge sig med et andet flertal omkring pensionslovene. Ganske vist foretog man en partirunde, hvor man snakkede med partierne enkeltvis, men det kunne kun betragtes som skinmanøvrer; forhandlinger blev der aldrig tale om. Der kom aldrig noget ændringsforslag frem i socialudvalget, før der forelå et fuldt færdigt forlig med VKR.

Det er egentlig fantastisk, at disse 4 partier har kunnet trække på socialministeriets økonomisk-statistiske konsulent helt uden om socialudvalget. De har kunnet få deres forslag vurderet, få sat penge på dem osv. helt uden om udvalget. Den service har ikke været til rådighed for de øvrige partier, hvad også fru Yvonne Herløv Andersen var inde på. Vi har ikke kunnet få den samme ekspertbistand stillet til rådighed. Det er egentlig

synd, ikke for partierne, men for pensionisterne, for det er min inderste overbevisning, at havde socialdemokratiet villet gå i socialudvalget og forhandle dér, havde første trin af pensionsreformen ikke fået den sociale slagside, som det gennem forliget med VKR har fået. Der er tale om små forbedringer i forhold til det oprindelige lovforslag, men det siger jo ikke så forfærdelig meget.

Det kan undre, at hr. Albertsen – er det ikke pensionisternes ven, han kalder sig? – kan erklære sig tilfreds med noget, han kalder et ansvarligt forlig. Det kan ligeledes undre, at hr. Albertsen giver sig til at revse CD og kristeligt folkeparti, fordi de ikke er sociale nok, ikke så asociale som socialdemokratiet. For hvad ligner det, at partier, der normalt stemmer til højre for socialdemokratiet, i denne sag har følt sig ansvarlige, ikke over for de gamle partier, men over for pensionisterne, der så sandelig ikke har for meget. Det tjener kun disse partier til ros og socialdemokratiet til det modsatte.

Der er altså nogle partier, der har ment, at der kun er politisk vilje til at bruge 940 mill. kr. på pensionisterne, og så skal disse penge i hvert fald ikke ødes på pensionister, der i forvejen har dobbelt så meget i indtægt som en pensionist uden anden indtægt end pensionen.

Der er alt for meget hykleri med, når hr. Albertsen hævder, at det er partierne omkring det alternative forlig, der er asociale. For hvad er det, forligspartierne gør? De giver et ægtepar med over 38.000 kr. i årlig indtægt en forhøjelse på 1.412 kr. årligt til hver, altså 2.824 kr. ud over de 1.488, som alle ægtepar får.

Det samme forhold gælder for de enlige. En pensionist med en indtægt svarende til grundbeløbet på årsbasis får 1.308 kr. plus 525 kr., medens et ægtepar uden indtægt får i alt 1.100 kr. og enlige uden indtægt 525 kr. årligt.

Når vi så ser på det forlig, et stort mindretal er blevet enig om, er der ikke nogen undskyldning for, hvad socialdemokratiet er gået ind på. Det har vist sig, at der kunne skabes et bredt forlig på de 940 mill. kr., et forlig, der gav pengene til alle de pensionister, der ikke har indtægter ud over pensionen – det drejer sig om over halvdelen af samtlige pensionister – og som gav forhøjelser til pensionister med mindre indtægter ved

[Tove Jørgensen]

siden af pensionen, medens man konstaterer, at de store indtægter må vente; det er ikke dem, der trænger mest lige nu. Det kunne socialdemokratiet have fået igennem her i folketinget. Hvis socialdemokratiet ville have været med, havde der været 108 stemmer for. Forliget med VKR giver 109 stemmer, og nu har man oven i købet fået at vide, at også fremskridtspartiet vil stemme for det alternative forlig. Socialdemokratiet kan altså lægge endnu 26 stemmer til, og så er der 134 stemmer for at give pengene til de dårligst stillede mod 109, stadig under forudsætning af, at socialdemokratiet havde valgt side til fordel for pensionisterne. Hvordan vil man forsvare det over for den store gruppe pensionister? Det drejer sig her om, at i alt $\frac{3}{4}$ af alle pensionister ville have fået større forbedringer ved det alternative forlig.

I krogene har nogle socialdemokrater talt om, at det var nødvendigt at gennemføre forliget sammen med VKR. Hr. Albertsen var inde på noget lignende. Og hvorfor? Fordi man ellers må indrømme, at man har bedrøvet befolkningen siden 1970, skatteyderne i dette land har betalt 2 pct. af deres skat til en pensionsfond, der ikke eksisterer, og at pengene til pensionsreformen skal skaffes til veje gennem nye skatter og afgifter.

Økonomiministeren indrømmede det allerede ved første behandling, da han sagde:

»Det kan tænkes, at der er andre områder, hvor det kan blive nødvendigt at holde igen på udgiftsstigninger for at kunne klare denne udgiftsstigning. Det kan tænkes, det bliver nødvendigt at forøge statens indtægter for at klare denne udgiftsstigning.«

Det udtaler økonomiministeren på et tidspunkt, hvor de årlige indbetalinger til pensionsfonden udgør 2,7 mia kr. årligt.

Der er sikkert en del mennesker, der gerne vil vide, om det går ligesådan med ATP-fonden, og om det er sådan, man forestiller sig en kommende ØD-fond i socialdemokratiet. Vi skal altså indbetale til nogle fonde for at få enten tillægspension, pension eller medbestemmelsesret vedrørende produktion og investeringer. Men hvad bliver resultatet? Det bliver et bundløst hul, der udhuler købekraften og dermed forstærker krisen. Og den dag vi vil have pensionerne, skal de betales én gang til. Den dag vi vil styre virksomhederne, skal vi købe dem med nye skatter. Det er for det første uladssiggørligt, og for det

andet viser det hele løgnet også omkring ATP og ØD.

Det kan ikke undre, at hr. Palle Simonsen og hr. Bertel Haarder er tilfredse. Det lykkedes dem at binde socialdemokratiet også til næste trin af pensionsreformen. Der skal være ens pension til alle uanset indtægt, og det er lønmodtagerne, der skal betale. En lønmodtager med ca. 70.000 kr. i årlig indtægt skal betale skat, for at hans pensionerede arbejdsgiver med samme indtægt eller mere endnu kan få en ydelse som toppen af kransekagen i sit otium. Det kan DKP ikke anerkende, og vi har derfor stillet forslag om fuld indtægtsregulering af pensionerne.

DKP er enig i, at pensionisternes boligproblemer trænger til en løsning, og vi kan derfor gå ind for ministerens forslag til boligydelse for lejere, blot skal det stadig være i boligministeriets regi.

Derudover kunne vi ønske os, at der var en kvota for pensionister i boligmassen, så der virkelig var lejligheder til rådighed, og vi kunne godt tænke os, at værelseskriteriet skulle suppleres med et arealkriterium, således at pensionisterne blev ligestillede.

Ejernes problemer mener vi bør løses ved lån, og vi har stillet ændringsforslag i overensstemmelse hermed. Vi er også enige i de ændringsforslag, der går ud på, at man stadig væk kan have wc uden for boligen, bare det er i overensstemmelse med de nuværende boligregler, og vi er også enige i de andre mindre ændringsforslag omkring familier med børn.

Vi er enige i tillægget til ægtefæller og i ændringsforslaget om underretningspligt til pensionister.

I øvrigt vil jeg sige her til sidst, at DKP gør sig ingen forestillinger om, at dette alternative forlig betyder enighed fremover omkring pensionsreformen. Der er ingen af forligspartnerne, der har bundet sig for fremtiden, sådan som socialdemokratiet har gjort. Først og fremmest har vi ikke svigtet de pensionister, der virkelig har behov for forhøjelser. Det skyldes objektive omstændigheder, at forliget kunne komme i stand, nemlig at de fradragsfrie beløb, der gælder, for pensionstillæggene bliver nedtrappet, er alt for lave. Det burde socialdemokratiet have indset. Det er en eklatant politisk fejl, at man ikke gjorde det, og det er en skam for de mange pensionister, som det går ud over.

Niels Helveg Petersen (RV):

Lad mig først sige til hr. Jørgen Junior, at jeg synes, han præsterede et helt enestående stykke selvmodsigende demagogi. Hr. Jørgen Junior fastslår på den ene side, at det danske samfund har mistet evnen til over sin produktion at give bedre vilkår til nogle, også pensionisterne, og derfor er der ingen forbedring for pensionisterne i de her foreliggende forslag. Derefter foreslår hr. Jørgen Junior at forøge de samlede udgifter på grundlag af den produktionsevne, som det danske samfund nu engang har i dag, til pensionisterne.

Det var for så vidt til at more sig en smule over, det kan jo kun være en lille smule latterligt at fremføre en sådan form for argumentation, men det er på den anden side skræmmende og uhyggeligt, fordi det er så tydeligt, at hr. Jørgen Junior selv virkelig tror på, hvad han sagde. Det ville ikke være skræmmende, hvis hr. Jørgen Junior sagde det på en måde, der viste, at han selv var klar over, at det ikke var holdbart, men hr. Jørgen Junior er tilsyneladende aldeles overbevist om, at det kan lade sig gøre på den måde både at puste og have mel i munden.

Mindretallet bestående af de fire partier med tilslutning fra to partier skal jeg ikke gøre mange bemærkninger til og heller ikke knubbede ord for så vidt. Mindretallet foreslår en anden måde at fordele disse midler på, og det har de partier selvfølgelig ret til. Jeg mener, at den fordeling af beløbsrammen, som er indeholdt i flertalspartierne's åndstilling, er bedre.

Hvad først boligydelsen angår, så har det radikale venstre været principielt tilfreds med, at der indføres denne boligydelse. Den afløser boligsikringsreglerne for pensionister og er en forbedring af gældende boligsikringsordninger. Den omfatter alle. Det er uundgåeligt ved indførelse af ny lovgivning, at der kan opstå administrative problemer, det er vi klar over, men på den anden side er princippet i denne lovgivning så tiltalende for os, at vi ikke har haft vanskeligheder ved at støtte forslaget om boligydelsen, som indeholder en mulighed for, at pensionister med de dårligste boliger som tiden går vil finde et stærkt incitament til at flytte til bedre boliger.

Det er fuldstændig rigtigt, som det fastslås fra flere sider i forhold til boligydelsen, at i sig selv og i starten vil der være nogle af de pensionister, der bor dårligst, der ikke får glæde af denne boligydelse. Det, man overser, er, at boligydelsens mekanik vil betyde, at de pensionister, der bor dårligt, får en tilskyndelse til at bo noget bedre, og derved er et vigtigt socialpolitisk formål opfyldt. Det vil betyde bedre muligheder for, at de ældre kan blive boende i eget hjem, og derved en bedre mulighed for, at de omsorgstilbud, der gives de ældre, kan klares uden institutionsmellekomst. Det er sådan set hensigten med det hele, og derfor finder vi, at denne lovgivning principielt må hilses velkommen.

Vi er dernæst meget tilfredse med, at forslaget om en indtægtsregulering for erhvervsindkomster er udgået af lovforslaget. Det er i sig selv en vanskelig sag at sondre mellem erhvervsindkomst og pensionsrenteindkomster, så ordningen ville i hvert fald i praksis have givet anledning til store vanskeligheder.

Dernæst er selve princippet om indtægtsregulering dels et brud på selve folkepensionens grundprincip, dels noget, der ville bringe os endnu fjernere fra det, som vel egentlig svæver som en uklar målsætning over pensionsdiskussionen: mere ensartede pensionsvilkår for alle. Det er en målsætning, vi kan tilslutte os, men så ville det også være bagvendt at begynde et arbejde henimod sådanne mere ensartede pensionsvilkår ved at tage folkepensionen fra nogle.

Dernæst tages der med ændringsforslagene nu fat på problemet med indregning af pensionstillægget i grundbeløbene, ikke i det omfang, som er foreslået af regeringen, men kun for en tredjedels vedkommende. Man tager imidlertid fat på problemet, som alle med praktisk kendskab til pensionister ved er et meget stort problem i øjeblikket.

Når indregningen ikke kan blive større end den ene tredjedel, skyldes det jo, at det har været et ønske hos forligspartierne, at der blev penge tilovers til dem, som kun havde folkepensionen med pensionstillæg at leve af. Det er foreslået, at alle pensionister, også de dårligst stillede, får mindst 500-600 kr. ekstra om året, hvilket forslag adskiller sig fra det oprindelige socialdemokratiske forslag. Jeg mener, at der ved en nedsættelse i indregningen af grundbeløbet og en forhøjelse af beløbene for pensionstillægget er skabt

[Niels Helveg Petersen]

en rimeligere balance i forslagene som helhed.

Vi tager også fat på problemet med ægtefællepensionisterne. Det er beskedne skridt, der her tages, men det er et problem, som vi ikke er færdige med.

De økonomiske konsekvenser af forslagene er temmelig klart fremlagt. Rent bogholderimæssigt drejer det sig her om penge, man tager fra den sociale pensionsfond, men at tage pengene ud af den sociale pensionsfond har selvfølgelig ganske den samme økonomiske betydning, som en almindelig forøgelse af overførslerne fra erhvervsaktive til ældre vil have.

Vi står efter vores opfattelse ikke her med en egentlig reform af vores pensionslovgivning. Vi står med en ajourføring af de gældende regler og med en nydannelse, boligydelsen, som principielt har det rette sigte. Vi er ikke med dette færdige med vores pensionslovgivning. Der følger andre ændringer i pensionsreglerne efter denne anden fase, at pensionsfondsudbetalingerne skal finde sted på et senere tidspunkt, og i mellemtiden vil det være hensigtsmæssigt, at man grundigt diskuterer, hvilke yderligere skridt til forbedring af folkepensionen der til den tid skal tages.

Jens Møller (KrF):

Da kristeligt folkepartis socialpolitiske ordfører ikke er til stede, skal jeg fremsætte nogle forholdsvis få bemærkninger.

Kristeligt folkepartis folketingsgruppe er i det store og hele godt tilfreds med det forlig, der nu er indgået mellem S, V, K og R. Vi er glade for de forbedringer, der nu kommer for pensionisterne. Det er på høje tid. Vi mener, det burde være sket for længe siden, men sent er bedre end aldrig, og vi håber, at dette her kun må være begyndelsen, så vi hurtigt kan komme videre og skabe yderligere forbedringer for folkepensionisterne især, men for pensionisterne i det hele taget, som jo så givet hører til de svage grupper her i landet.

Vi er meget tilfredse med, at regeringen har opgivet sin indeksregulering af grundbeløbet. Vi mener, at det ville have været noget nær katastrofalt, hvis det var sket. Derved ville man have opgivet forsikringsprincippet,

og det mener vi er særdeles vigtigt at opretholde netop inden for pensionsområdet.

Vi er vældig glade for, at der i dette forslag ligger en forbedring af forholdene for ægteparrene i forhold til de papirløse forhold. Det har været tiltrængt længe, at dette skete. Der er mange, der har følt sig uretfærdigt behandlet på dette område.

Vi er også tilfredse med, at man er begyndt at overføre pensionstillægget til grundbeløbet. Det er ganske vist kun med en tredjedel, og vi havde hellere set en større portion overflyttet. Det kunne ikke lade sig gøre, men vi håber, at udviklingen må fortsætte, så alle hurtigst muligt går over på grundbeløbet og der derved bliver ens pension for alle mennesker.

Så er der boligordningen. Her mener vi, det er en god tanke, at der er lagt loft over den boligudgift, den enkelte pensionist, det enkelte pensionistægtepar kan få. Med hensyn til lejeboligerne tror jeg nok vi kan sige, at det er en god ordning, man er kommet frem til; den vil nemlig hjælpe nogle af de virkelig dårligt stillede pensionister. Jeg tror, nogle har overset, at de virkelig dårligt stillede pensionister er dem, der bor i en dyr bolig. De får hjælp herigennem, og det hilser vi med stor glæde. Det vil også være med til at udjævne forskellen mellem ægtepar og papirløse, så de også på dette område bliver stillet lige, og endelig vil det betyde, at de virkelig enlige, som ellers ville blive, skal vi sige mere eller mindre solgt under denne ordning, får en kompensation over deres husleje, som kun bliver 15 pct. af den ene pension.

Når vi kommer til spørgsmålet om ejerboligen, er vi knap så godt tilfredse. Vi mener, at det resultat, man er kommet frem til, er noget kompliceret, og at det er ringere end det, man har fået for lejeboligerne. Vi havde gerne set en bedre ordning på dette område, bl. a. med en afskaffelse af værdien af egen bolig for alle pensionister, men det er trods alt en ordning, man kan leve med.

Man vil overflytte hele dette område omkring den nye boligydelse til socialministeriet. Det mener vi ikke er en god idé. Boligområdet er et særdeles kompliceret område og et område, der hænger utrolig meget sammen. Der skal forhandles fælles ofte, og derfor mener vi, det ville have været rigtigt at beholde dette under boligministeriet, hvor man har den nødvendige ekspertise på disse

[Jens Møller]

områder, ligesom man har erfaringerne fra mange forskellige steder. Det burde nok blive under boligministeriet.

Men bortset fra disse to sidste i og for sig mindre ting er vi særdeles godt tilfredse med, at disse lovforslag kommer frem nu, og den udformning, de har fået, og jeg kan sige, at kristeligt folkepartis folketingsgruppe bortset fra et enkelt medlem, der i øvrigt ikke er til stede, vil stemme i overensstemmelse med disse synspunkter.

Ib Christensen (DR):

Da regeringspartiet tog initiativ til en orienterende forhandlingsrunde med alle folketingets partier, opfattede vi det som et prisværdigt forsøg på fordomsfrit at finde et flertal, hvor det nu kunne findes, for den bedst mulige pensionsreform, i hvert fald set med regeringens øjne. Vi er ikke vant til at være blandt dem, regeringen først går til, når den forhandler; så meget mere glade var vi da for denne lejlighed til at udveksle synspunkter med regeringspartiet. Men det viste sig altså i praksis, at regeringen foretrak det, man kalder et bredt flertal, og nu har vi så fået definitionen på, hvad et bredt flertal er. Det er 109 mandater, nemlig de fire gamle partiers, mens et smalt flertal, nemlig det alternativ, som det kunne være blevet, hvis regeringen var gået til andre partier, er 108 mandater. Det er en overordentlig hårfin balance, men det er da godt, at der er kommet så stor klarhed over, hvad forskellen er mellem et smalt flertal og et bredt flertal.

Vi ser, at det forslag, som nu er kommet, er en forringelse i forhold til det, regeringen kom med som udspil, og derfor må vi da også antage, at det egentlig set fra et socialdemokratisk synspunkt er en forringelse. Vi må ligeledes antage, at hvis regeringen ikke havde varetaget det overordnede politiske hensyn, at det netop skulle være V, K og R, der skulle være samarbejdspartnerne, havde man måske nok valgt den alternative løsning, som er i bedre overensstemmelse med synspunkter, som socialdemokratiet dog hidtil i pensionsspørgsmål har stået for.

Kardinalspørgsmålet er selvfølgelig dette: hvad skal vi bruge disse 940 mill. kr. til? Og vi har fra retsforbundets side på ingen måde anfægtet denne beløbsramme. Hvad skal vi bruge dem til? Her har det været vores ud-

gangspunkt, at vi må bruge denne lille milliard til først og fremmest at bedre vilkårene for de pensionister, der ikke har andet at leve af, og også til at sikre pensionisterne en bedre boligmæssig tryghed, ikke mindst som en konsekvens af ejerboligspekulationen, fupmoderniseringerne osv., som gør, at mange pensionister sidder i utrygge boligforhold. Selv om vi altså ikke har været medansvarlige for denne boligpolitik, føler vi os forpligtet til dog at råde lidt bod på skaderne, når det er muligt.

Vi så det derfor som et fremskridt ud fra vore synspunkter, at regeringen opererede med en indkomstregulering af folkepensionen, således at man tog hensyn til arbejdsindkomster ved nedslag, hvis man havde arbejdsindkomster som folkepensionist på over henholdsvis 30.000 kr. og 60.000 kr. Det så vi som et fremskridt, men vi beklagede selvfølgelig, at det ikke omfattede kapitalindkomster, og i konsekvens heraf vil vi stemme for det ændringsforslag, som SF og DKP har stillet med hensyn til en indkomstregulering, der omfatter både kapitalindkomster og arbejdsindkomster.

Det er klart, at når man har fået det pillet ud – og det er jo pillet ud efter krav fra V, K og R – skaber det et provenutab, og det bliver altså et provenutab på 290 mill. kr., som så ikke kan komme de dårligst stillede til gode. Derfor ser vi altså, at den sociale balance i reformen er blevet forrykket den gale vej.

Jeg tror, det næppe varer mange år, før også de fire gamle partier bliver klar over, som socialdemokratiet var på vej til at blive det ved sit forslag, at myten om at gennemføre ens pension til alle må opgives. Vi ved, at hvis vi skulle gennemføre ens pension til alle uanset andre indkomster og uanset civilstand, ville det koste ekstra 10,4 mia kr. årligt, og det har vort samfund ikke råd til. Det er derfor urealistisk, også i betragtning af, at ved århundredskiftet vil det være en femtedel af os, der er pensionister, stadig væk at holde denne ens pension til alle op som et fata morgana. Det betyder i praksis, at når man nærmer sig målet, er det de pensionister, der ikke har andet at leve af, der kommer i klemme, nøjagtig som det er sket under den proces i socialudvalget, som dette forslag har været underkastet.

[Ib Christensen]

Vi må med hensyn til boligydelsen sige, at vi syntes, det var absolut påkrævet – og mener det selvfølgelig stadig væk – at foretage sig noget væsentligt på dette område, som jeg har nævnt, men vi var skeptiske over for den udformning, regeringens forslag havde, navnlig med hensyn til kapitaliseringseffekten, når det drejer sig om ejerboligerne. Vi er også skeptiske over for det bureaukrati, der er knyttet til ordningen, og som selv venstres ordfører, hr. Bertel Haarder, måtte indrømme var til stede, hvorfor han da også angreb forslaget meget stærkt, før han gik på forlig med regeringen.

Derfor finder vi, at det forslag til boligydelse eller boligsikringsforbedring, som ligger i de alternative forslag fra de seks partier, er langt bedre, idet man udvider den såkaldte »lex Erhard« til at omfatte ejerboligerne for pensionisternes vedkommende. Dermed er der foreslået en løsning af dette problem, som vi finder administrativt lettere og socialt rimeligere, og som også vil være mindre bureaukratisk, eftersom vi også foreslår, at man fastholder, at boligsikringen skal ske gennem boligministeriet og ikke lægges over til socialministeriet, noget, som vi også har været skeptiske over for fra starten.

Vi vil altså sige, at de tanker eller skitser, der er udarbejdet af de fem partier, som vi er iblandt, er at foretrække fremfor det, som er blevet resultatet af VKRs forhandlinger, og vi vil i konsekvens heraf stemme for de ændringsforslag, som støttes at de fem alternative partier, om jeg så må sige, og stemme imod de ændringsforslag, som betyder forringelser i forhold til regeringens oprindelige udspil.

Tyroll (VS):

Samtidig med første behandling af disse lovforslag, som ofte bliver betegnet som første del af pensionsreformen, fremsatte VS et selvstændigt beslutningsforslag, som sagde noget om, hvilke intentioner vi for vores vedkommende har med en pensionsreform, og hvor vi vil hen med udviklingen. Det er helt klart, at det forslag ville indebære en hel del udgifter, og derfor sagde jeg også ved første behandling, at vi naturligvis ikke regnede med at få alt på et fad med det samme, men at der måtte være nogle mellemstationer, som nødvendigvis måtte passeres, før man kunne

komme frem til noget i den retning, som vi forestiller os. Vi sagde også, at vi var indstillet på i forbindelse med den beløbsramme, der er tale om her, altså de 940 mill. kr., at gå ind i nogle forhandlinger om, hvordan det i højere grad kunne trækkes i den retning, som vi ville. Vi måtte jo konstatere, at udspillet fra socialdemokratiet var fundamentalt anderledes end det, vi umiddelbart var interesserede i. Der var nemlig tale om i det oprindelige forslag fra socialdemokratiet, at man ville foretage den fulde indregning af pensionstillægget i grundbeløbet og så vel at mærke kombinere det med en indtægtsregulering, men det mente vi var en vej bort fra den løsning, som vi ønskede, nemlig en pensionsydelse, der ligger på højde med maksimalarbejdsledshedsunderstøttelsen, og som er indtægtsreguleret på en sådan måde, at man aldrig kan komme over en faglært arbejders gennemsnit, men bliver nedreguleret, i det omfang man har indtægter ved siden af, som bevirker, at man kommer op over et sådant beløb.

Vi så i højere grad med tilfredshed på, at man brugte de midler, der var til stede her, til en udbygning af pensionstillægget. Det gjorde vi også rede for ved første behandling, og at vi også var indstillet på at se på nødvendigheden af at foretage en regulering af det fradragsfrie beløb, fordi vi erkendte, at der var mindre indtægter, der var i klemme. Det var altså heromkring, vi ønskede forbedringen.

Men siden første behandling er der foregået en lang række forhandlinger. Dels i udvalget, dels i korridorerne har vi jo klart kunnet se det resultat, der på et tidspunkt kom på bordet, det forlig, der er indgået mellem socialdemokratiet, venstre, konservative og radikale, og vi må her erkende, at der faktisk er indtrådt visse forbedringer, kunne man næsten sige, i dele af lovforslaget, men på andre områder er det så sat fuldstændig til igen. Det vil jeg komme nærmere ind på.

Socialdemokratiet foretog nogle sonderinger, og det er rigtigt, som hr. Albertsen nævnte, at jeg har sagt i radioen, at jeg mente, at disse sonderinger ikke var reelle sonderinger, at det var skinsonderinger, at det i virkeligheden skulle legitimere den adfærd, som socialdemokratiet har udvist omkring dette, som man kalder den første del af pensionsreformen, at det skulle legitimere, at

[Tyroll]

man havde forsøgt sig, før man gik hen og lavede det forlig, som man lavede med venstre, konservative og radikale. Det var sådan set det, vi i hvert fald i høj grad følte, efter at vi selv havde været til en sådan sondering med hr. Albertsen og hr. Tastesen.

Man sagde fra socialdemokratiet på det tidspunkt, at man ikke var indstillet på at acceptere indtægtsreguleringens bortfald, som man var stillet over for et krav om, og derfor var man indstillet på at søge et andet flertal eventuelt. Det nævnte man dengang, og da mente man også, at det kunne være nødvendigt at få foretaget en konstellation, der netop indeholdt venstrefløjspartierne for at modvirke, at denne indtægtsregulering blev fjernet. Det var sådan set noget, vi troede var reelt, men det viste sig altså, at det kun blev ved denne korte sondering, og der kom ikke mere reelt ud af det. Der var åbenbart ikke noget behov for flere sonderinger, og derfor har man heller ikke fået sonderet de muligheder, der har vist sig at være til stede i forbindelse med den alternative skitse, som er lagt frem her. Det har man øjensynlig ikke ønsket, sådan ser det i hvert fald meget ud set fra vores synspunkt. Vi sagde som sagt, at denne fordeling af de 940 mill. kr. ønskede vi især på pensionstillægget og til en regulering af det fradragsfrie beløb.

For boligydelsens vedkommende var det vores klare holdning, at den skulle køres dels over boligsikringen for lejere, dels over den såkaldte »lex Erhard« for ejeres vedkommende. Vi mener fortsat, at disse boligproblemer er blevet skabt igennem de forskellige forlig, som socialdemokratiet også har indgået med de borgerlige. De har skabt problemer i retning af et øget antal ejerlejligheder, hvor vi vel nok kan forestille os at der efterhånden vil være en del pensionister med boligudgifter, som de ikke kan dække, fordi nogle af dem vil sidde i ejerlejligheder, som de ikke har fået betalt på det tidspunkt, da de når pensionsalderen og indtræder i pensionsordninger. Det er åbenbart disse modsætninger i samfundet, som socialdemokratiet selv har skabt, som man nu vil bruge midler afsat til pensionsformål til at løse. Vi sagde helt klart, at det havde vi ikke den store interesse i at være med til, men vi var da indstillet på at se på, hvilke resultater vi kunne få undervejs. Vi havde indtryk af, at der skulle snakkes lidt mere sammen senere, men

det blev der som sagt ikke noget ud af. Senere måtte vi konstatere, at forliget med venstre, konservative og radikale var indgået.

Hvad betyder så dette forlig? Ja, der er sket nogle ting omkring boligen, som vi må sige at vi stiller os positivt over for. Det er kravene om toiletforholdene, det er kravene om gulvets niveau osv. Vi sagde allerede ved første behandling, at vi ikke mente, det var den rette måde at tage disse krav op på. Vi mente, at disse krav skulle rettes til ejerne af udlejningsboliger, således at de blev tvunget til at sørge for en ordentlig standard af de boliger, der var tale om. Derfor er vi selvfølgelig helt indstillet på at medvirke til, at man får taget fat på at få blødgjort disse krav, få dem til i højere grad at falde sammen med de krav, som er stillet i boligsikringsordningen.

Så er der også et ændringsforslag om at forhøje maksimumsbeløbet i særlige tilfælde, for familier med særlig mange børn, 4 eller flere hjemmeboende, og familier med bevægelseshæmmede. Også her er vi selvfølgelig indstillet på at være med.

Ændringsforslaget om nedsættelse af standardbeløbet for drifts- og vedligeholdelsesudgifter kan vi også medvirke til – den besparelse, der giver 50 mill. kr. til fordeling på andre områder – fordi det er nogle af de tilskud til private ejere, som vi har vendt os imod.

Men der var altså ingen særlig afgørende ændringer på ejerdelen og administrationen samt finansieringen af lovforslaget. Alt i alt må vi sige, at disse væsentlige dele af boligforslaget er uacceptable for os i det forlig, der er indgået mellem socialdemokratiet og de tre borgerlige partier. Der er stadig brug for næsten 300 mill. kr. af pensionsfondens midler til udbetaling i den øjeblikkelige situation til dækning af disse boligudgifter, og disse penge mener vi skulle have været brugt til at forhøje pensionstillægget. Vi ønsker dem ikke brugt på den måde, som der er lagt op til her.

Dernæst må jeg sige om pensionsforslagene, at forslaget om indregning af en tredjedel af pensionstillægget i grundbeløbet er sådan set en forbedring af de lovforslag, der blev lagt frem, set ud fra vores standpunkt, for da var regeringens forslag jo, at man skulle foretage en fuldstændig indregning, der ville betyde, at de, der fik fuldt pensionstillæg,

[Tyrol]

ikke ville få noget. Det erkendte man klart fra socialdemokratiets side. Vi må dog erkende, at der nu er lagt op til, at de får lidt. Men selv om det er en forbedring i forhold til den fulde indregning, må vi dog melde fra, fordi vi ikke ønsker denne indregning af pensionstillægget. Vi har ikke helt fundet ud af, hvad der er formålet fra socialdemokratiets side med at foretage denne indregning af pensionstillægget. Vi kan se efterhånden, at det må være en klar vilje til at betræde nogle bestemte veje i de fremtidige ordninger af pensionsforholdene, og at der altså her skulle ligge nogle kim til en mere samlet pensionsreform.

Det ser det meget ud til, når det åbenbart er sådan, at man laver en konstellation dér, hvor man netop sørger for at få fastholdt noget indregnet, men samtidig frafalder kravet om, at man ikke vil have fjernet indtægtsreguleringen, et krav, som man ellers sagde man stod så fast på. Det viser noget om, hvordan man prioriterer de forskellige interesser, der har været til stede i regeringens forslag.

Man må sige, at man herigennem bruger 200 mill. kr. hovedsagelig til dem, der ikke har kunnet få pensionstillæg, fordi de har for store indtægter ved siden af pensionen. Det er dog en besparelse i forhold til det tidligere forslag på 435 mill. kr., som vi altså umiddelbart skulle kunne gå ind for. Men når vi kommer til de tekniske afstemninger, er det nok noget med, at selv om det er en forbedring af det lovforslag, der ligger her, må vi sige, at det alligevel er en forringelse i forhold til venstresocialisternes intentioner, således at vi altså er nødt til at markere vores modvilje mod indregningen ved at undlade at stemme til disse ændringsforslag, der vedrører indregning af pensionstillægget.

Så er der afsat 255 mill. kr. til en generel forhøjelse af pensionstillægget. Det er selvfølgelig positivt, at der er fremkommet et sådant beløb i forhold til tidligere, men det bliver jo kraftigt angrebet af, at man netop fjerner indtægtsreguleringen.

Alt i alt må man nok sige, at det, der ligger på bordet her fra socialdemokratiets side, er helt uacceptabelt for VS, men der er nok grund til ligesom at overveje, i hvor høj grad det netop er et udtryk for, hvor socialdemokratiet vil henad. Vi kan jo se, at man vil fastholde konstellationen med venstre og

konservative. Vi kan se, at det er det samarbejde, der skal bygges på, når man skal lave de kommende dele af pensionsreformen, og da kan vi se, at man fra socialdemokratiets side vil have indregningen af pensionstillægget gennemført, den fulde indregning. Samtidig kan vi se, at man er indstillet på at give de borgerlige partier den indrømmelse, at de får lov til at fastholde, at der ikke skal laves indtægtsregulering. Det vil sige, at vi også kan forudse, at de kommende faser af pensionsreformen, eller hvad man vil kalde det, de kommende udbetalinger, vil komme til at indeholde kraftige forbedringer for dem, der i forvejen er i stand til at supplere deres pensioner. Det er altså det, man faktisk vil lægge op til at få gennemført. Der tegner sig et nogenlunde klart billede.

Så er det, vi igen og igen kan stå her og efterlyse nogle klare bud på, hvor det egentlig er, socialdemokratiet videre vil henad, om det er denne indtægtsbestemte tillægspension, for det er det mønster, der viser sig med, at man er kommet af med pensionstillægget og har et fast grundbeløb, som går til alle og ikke er indtægtsreguleret. Det går kraftigt i retning af, at man får forberedt muligheden for at gennemføre den indtægtsbestemte tillægspension, at man så kan lægge en indtægtsbestemt ydelse oveni, som går efter, at man skal erstatte den indtjening, som man ellers har haft tidligere i tilværelsen, og altså bevare skævhederne ind i alderdommen for pensionisterne.

Man må efterhånden forlange at få et klart svar fra socialdemokratiets side på, om det er den vej, man vil gå. Man må have krav på at få at vide ude på arbejdspladserne, blandt pensionister osv., om det er den vej, man vil betræde, om det er den sociale skævhed, man vil fremme.

Nu kan jeg også forstå, at der er ved at være fodslag imellem de borgerlige, i hvert fald kunne jeg forstå på hr. Palle Simonsen, at han er enig i nogle af de tanker, der har rørt sig i socialdemokratiet, i hvert fald hos hr. Mogens Lykkesoft fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, som har sagt, at nu er det nemmere at få samlet nogle penge ind, få opkrævet nogle skatter, som er øremærkede, end det er at opkræve nogle, der ikke er øremærkede til fondsdannelser. Derfor mener han, det er udmærket, at man kræver penge ind til pensionsformål og senere måske be-

[Tyroll]

gynder at betræde de samme veje, som man har betrådt i Sverige, hvor man mener, at en sådan pensionsfond er udmærket at bruge til at gennemføre økonomisk demokrati.

Jeg kunne forstå på hr. Palle Simonsen, at han sådan set var enig i, at det med at kalde den fondsdannelse, der er tale om her, for en pensionsfond, bare var sådan noget, man gjorde, fordi man skulle have en finanspolitisk stramning igennem, og så kaldte man den altså bare det. Det var vel så for at få barnet til at blive lidt smukkere og mere indbydende og så narre folk til at tro, at de senere skulle få nogle midler ud af det. I hvert fald er det åbenbart ikke indlysende, at fordi den hedder pensionsfond, skal disse midler bruges til at forbedre pensionsforholdene. Det er jo også det, vi har set er realiteten at det skal bruges til: det skal bruges til at finansiere diverse elendige boligforhold osv. fremfor alt muligt andet.

Det vil unægtelig interessere mig at høre, hvad det egentlig er, der sker med disse midler, disse 940 mill. kr., for der har været forskellige udtalelser fra borgerlig og fra socialdemokratisk side. Er det sådan, at disse 940 mill. kr. faktisk ikke bliver taget fra denne fond, men bliver krævet direkte op i skat et eller andet sted og så udbetalt direkte, så man faktisk ikke rører ved denne fond, så den får lov til at vokse? Er det det, der er realiteten? Eller tager man disse penge fra de indbetalinger, der finder sted, og udbetaler dem? Og hvor skal de 940 mill. kr., der så skal tages ind, hen? Skal de bare ligge og flyde et eller andet sted? Eller er det meningen med det her, at man netop vil fremme en sådan forstærket fondsopbygning i pensionsfonden på tilsvarende måde, som man har forsøgt at gøre det omkring ATP-fonden, hvor man altså sender lønarbejdernes dyrtidsportioner ind og derigennem får en øget fondsdannelse? Er det sådan nogle fondsdannelsestanker, man går med fra socialdemokratiets side, samtidig med at man skal have det hele til at se ud, som om det bliver til fordel for pensionister? Det ser unægtelig sådan ud. Det ligner jo også modellen i Sverige, det, man vil foretage her, og man plejer jo fra socialdemokratiets side her i Danmark at lære en hel del af, hvad der foregår i Sverige. Det ville være væsentligt snart at få nogle klare bud på, om det er disse veje, man vil gå fra socialdemokratiets side her-

hjemme, om det er den måde, man vil gennemføre denne indtægtsbestemte tillægspension på.

Jeg mener ikke, man kan blive ved med at forhale udtalelser omkring disse ting. Ved førstebehandlingen sagde socialministeren, at nu ville der nok gå et halvt års tid osv., så skulle man have en diskussion på arbejdspladserne, og så ville man efterhånden kunne komme med et bud fra socialdemokratiets side på, hvor det er, man vil henad. Det vil nok være på tide at få dette bud set i forhold til det, man rent faktisk foretager sig her, for det tegner unægtelig ret elendigt med hensyn til, hvem der egentlig får fordel af de midler, som er sat ind i pensionsfonden, og hvem der egentlig får fordel af de kommende pensionsreformer, som skal gennemføres. Disse ting vil vi meget gerne have svar på i denne debat, og vi vil selvfølgelig også forsøge i debatten uden for dette hus at presse på for at få socialdemokratiet til i højere grad at komme med nogle bud på, hvad det egentlig er, man ønsker gennemført.

Så må jeg sige om den konstellation, som nogle finder mærkværdig, og som vi altså deltager i, at det er klart, at VS er ikke helt tilfreds med det indhold, der er i det alternative forslag, men det ligger betydelig tættere på det, der er VS' intentioner, end det, som socialdemokratiet lavede i første omgang, og det, man nu har lavet et forlig med de borgerlige partier om.

Der er ting, som vi godt kunne tænke os anderledes. Der ligger stadig væk disse 170 mill. kr. til boligforslaget, som nu kun kommer til at dreje sig om lejerne. Vi ønsker som sagt, at de skal bruges også til forbedring af pensionstillægget, men når vi nu skal finde en nogenlunde acceptabel fællesnævner for flere partier, har vi selvfølgelig været nødt til at se i øjnene, at vi ligesom må lade de 170 mill. kr. ligge dér; dem var vi ellers indstillet på at få flyttet. Men vores intentioner med hensyn til at få ejerne dækket ind ved den såkaldte »lex Erhard« er i hvert fald opfyldt, og derigennem kan vi i givet fald undgå at komme til at give de tilskud til ejerne eller deres arvinger, som socialdemokratiet lægger op til.

Tilsvarende må vi nok sige, at det havde også for os set bedre ud, hvis vi havde en klar markering på indtægtsreguleringen, men

[Tyrøll]

vi vil i hvert fald stemme for, at indtægtsreguleringen bevares.

Vedrørende spørgsmålet om pensionstillægget kunne vi have tænkt os adskilligt mere på dette beløb, men vi har dog fået en væsentlig forbedring af reguleringen af pensionstillægget, som virkelig giver nogle fordele for dem, der har mindst i pension og har de dårligste muligheder for at supplere. Alt i alt er det faktisk en ret acceptabel løsning, der er kommet frem her, og som der kunne komme et bredt flertal for, hvis der hos socialdemokratiet var en vilje til at gå i den retning, men det har vi altså set at der ikke rigtig er.

Jeg har forklaret, at der bliver nogle tekniske afstemninger, hvor vi undlader at stemme om en del af de ændringsforslag, der er stillet af socialdemokratiet, venstre, konservative og radikale. De betyder ganske vist en forbedring i forhold til det foreliggende lovforslag, men er stadig væk uacceptable for os. Ellers vil vi selvfølgelig stemme for de ændringsforslag, der hænger sammen med den alternative model, som er blevet udarbejdet af 6 partier i forening.

Johan Philipsen (V):

Vi er nogle medlemmer af venstres folketingsgruppe, der ikke kan støtte lovforslaget om boligydelse. Jeg skal forsøge kort at forklare hvorfor.

For det første får vi nu altså boligtilskud her i landet i to forskellige love under to forskellige ministerier og formentlig med to forskellige sæt cirkulærer. Vi får en boligydelse til ejere, der er meget vanskelig at administrere og også indeholder en lang række muligheder for omgåelse. Det er en ting for sig. Det fremgår af betænkningen, at der i realiteten er et flertal her i salen af partier, der helst ser hele administrationen henlagt til boligministeriet, og det ville i hvert fald set med mine øjne være en overmåde stor fordel, hvis det kunne lykkes mellem anden og tredje behandling.

Men vi er nogle få stykker i venstre, der er modstandere af højere boligtilskud til pensionister. Vi havde hellere set en udbygning af boligsikringsloven.

Når jeg ser på principperne i dette lovforslag, kommer jeg til en vurdering på kort sigt og en vurdering på længere sigt. På den kor-

te sigt skal det nok få en hæderlig virkning, derom kan der ikke tvivles, men virkningen af lovforslaget på længere sigt indeholder efter min mening meget betydelige skavanker. Der står f. eks. i bemærkningerne på side 16, 2. spalte:

»Når egenbetalingen således er fastslået, sker beregningen af selve boligydelsen ved at trække egenbetalingen fra boligudgiften.«

Det lyder smukt og rigtigt. Så er der en sammenligning mellem de to principper på side 17, 2. spalte:

»Den væsentlige forskel mellem reglen i boligsikringen og den foreslåede regel er, at boligsikringslovens regel medfører en reduktion af den husleje, der lægges til grund, medens den foreslåede regel udelukkende vedrører egenbetalingen, uafhængigt af boligudgiftens størrelse.«

Det sidste bør man lægge mærke til, det kunne næsten være skrevet af grundejerforeningen. For hvad sker der på lidt længere sigt? I de regulerede områder, hvor vi har fastsat ejerens indtægter til en bestemt procent af en vurdering, får vi altså to parter over for hinanden: alle ejerne og en stor del af lejerne, der er uinteresserede i at holde udgifterne nede, for far stat betaler differencen. Så vil omkostningerne stige og sive ind ad alle sprækker og spalter i de kommende år.

De, der har skrevet lovforslaget, har i hvert fald aldrig set en håndværkerregning.

Men jeg vil gerne drage en parallel til det, som flertallet gerne vil opnå, og som jeg er enig i: at hjælpe pensionisterne, en parallel, som har været drøftet i de danske andelsselskaber igennem mange år, hvor vi opstillede den målsætning, at når vi skulle have en fornuftig økonomi, skulle vi have en såkaldt kosttægte fordeling af indtægter og udgifter, det giver den bedste økonomi. Og så skulle vi have alle med. Vi skulle hjælpe de mindre leverandører, alle andelshaverne, og så fra-veg vi hovedprincippet om det kosttægte, men aldrig så meget, at der ikke blev en tilskyndelse tilbage til at holde udgifterne nede eller indtægterne oppe. Det er populært blevet sagt mange gange, at vi skal beholde så meget, at ingen går hen og køber en rutebil, når de har brug for en folkevogn.

Dette er en åbning af den anden verden til boligomkostningernes stigning, hvis det skal virke over 3-4 år. De vil vokse ganske lang-

[Johan Philipssen]

somt og nærme sig det maksimum på ca 20.000 kr., som man har sat, for de to parter, der har været interesserede i at holde omkostningerne nede, har man sat ud af spillet. Og hvorfor tror I, at en ejer vil skændes med sine håndværkere, når han i realiteten ikke er interesseret i det?

Boligsikringsloven med dens årlige ændringer har ført til, at vi har fået et system med meget små misbrug, og det ville være såre let at ændre boligsikringsloven, således at vi kunne hjælpe pensionisterne.

Jeg skal slutte med at henstille, om man dog ikke inden tredje behandling kunne lægge administrationen hen under det ministerium, hvor det hører hjemme, boligministeriet, og så vil jeg i øvrigt nøjes med at sige, at jeg har altså advaret imod de indbyggede skavanker, der er i et system, hvor man sætter dem, der har interesse i at bo der og pligten til at holde udgifterne nede, ud af spillet, i øvrigt med et særdeles godt formål for øje, nemlig at hjælpe pensionisterne, det er jeg fuldkommen enig i. Men man sætter altså de automatiske kræfter, der findes i enhver økonomi, ud af spillet, og det burde man ikke gøre.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Vi vil sikkert alle sammen gerne være med til at forhøje folkepensionen, men det, der ligesom er problemet i disse lovforslag og de ændringsforslag, der nu er lagt frem til disse lovforslag, er, at der reelt overhovedet ikke er lavet nogen som helst finansiering af denne merudgift. Det, man har gjort, er, at man har sagt, at nu skal den sociale pensionsfond opkøbe nogle færre obligationer. Og hvad er det for en finansiering? Det er ingen finansiering overhovedet. Enhver med bare den mest elementære forståelse af nationaløkonomi vil vide, at det automatisk vil medføre, at betalingsbalancen bliver forringet med adskillige hundrede millioner kroner, og dermed vil man selvfølgelig blive tvunget ud i at skaffe pengene på anden måde enten i form af højere indenlandske statslån eller i form af højere skatter, men det undlader man selvfølgelig af popularitetsmæssige årsager klogeligt at tale noget som helst om. Det er bare noget, man vender tilbage til til august-september-oktober, eller hvornår det nu næste gang er sæson for flere skatteforhøjelser.

Af den grund kan jeg ikke stemme for lovforslagene ved disses tredjebehandling, og det betyder ligeledes, at jeg ved andenbehandlingen af disse lovforslag vil forsøge at stemme på en sådan måde, at udgiften for det offentlige bliver mindst mulig. Det betyder bl. a., at jeg vedrørende lovforslag nr. L 157 i modsætning til mit parti vil stemme for ændringsforslag nr. 31. Det betyder, at jeg vil stemme imod ændringsforslag nr. 32, og det betyder, at jeg vedrørende lovforslag nr. L 158 bl. a. vil stemme imod det af fremskridtspartiet stillede ændringsforslag nr. 4, ligesom jeg bl. a. vil stemme imod ændringsforslagene nr. 9 og 10 fra CD, DKP, kristeligt folkeparti m. fl. og imod ændringsforslag nr. 12 stillet af socialministeren.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg vil gerne starte med at takke udvalget for det store arbejde, der er udført. Jeg ved, det har været nødvendigt at holde mange ekstramøder for at få gennemarbejdet lovforslagene.

Jeg har naturligvis også nogle kommentarer til de mange ændringsforslag, der er stillet, men allerførst vil jeg gerne sige et par ord om det politiske forhandlingsresultat, der i øjeblikket synes at tegne sig forholdsvis klart.

I de lovforslag til den første fase af pensionsreformen, som blev fremsat den 18. januar i år, var der efter regeringens opfattelse lagt vægt på at løse netop de problemer, der i dag er de mest markante for pensionisterne. Forslagene var efter regeringens mening samtidig udtryk for et socialt afbalanceret forslag til fordeling af de midler, som den sociale pensionsfond stiller til rådighed, ligesom der var taget væsentlige hensyn til opnåelse af forenklinger, men jeg gav også udtryk for ved førstebehandlingen, at regeringen var åben over for andre forslag til forbedring af pensionisternes levevilkår.

Med den række ændringsforslag, som regeringen nu har stillet, og som et flertal står bag, har reformen også fået en ændret udformning på forskellige punkter. Det er imidlertid helt afgørende, at der ved en helhedsvurdering af lovforslagene nye udformning fortsat er tale om den nødvendige balance mellem de fordele, som forslagene giver pen-

[Socialministeren]

sionister henholdsvis med og uden indtægter ved siden af pensionen.

Den nødvendige sociale balance mener jeg ikke der er i de ændringsforslag, som forskellige partier har stillet. Som helhed kan jeg derfor straks sige, at regeringen ikke kan tilslutte sig nogen af de ændringsforslag, der er stillet i betænkningen af de forskellige mindretal.

Jeg vil også gerne benytte lejligheden til at udtrykke stor tilfredshed med, at vi nu fra 1. januar kan få igangsat første fase af den pensionsreform, som har været undervejs så længe, og som pensionisterne har set frem til. Jeg synes også, der er grund til at hæfte sig ved, at der netop hos de partier, der stod bag oprettelsen af pensionsfonden, har været vist en særlig vilje til at medvirke til lovforslagenes gennemførelse. Dette forhold er med til at sætte forhandlingsresultatet i særligt perspektiv.

Jeg skal dernæst sige noget om ændringsforslagene fra de forskellige mindretal.

CD, SF, DKP og kristeligt folkeparti har alle i betænkningen erklæret sig enige i lovforslagets intentioner, men er til gengæld uenige i den form, som regeringen har foreslået at give den forbedrede boligstøtte til pensionisterne. Partiernes hovedsynspunkt er, at man skal fastholde de nuværende principper om tilskud til lejere og lån til ejere.

For så vidt angår ejernes stilling har mindretallet ved et ændringsforslag foreslået en udvidelse af loven om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcel- og rækkehuse. Loven skal dels udvides til at omfatte invalide-, enke- og førtidspensionister, dels skal det være muligt at give lån til betaling af den forhøjelse af indkomstkatten, der skyldes overskud på ejendommen.

Regeringen må tage afstand fra disse ændringsforslag. Hvis mindretallets tanker blev realiseret, ville det for første have den uheldige virkning, at det nuværende antal særregler uden for pensionslovgivningen blev direkte udvidet. For det andet ville det for ejernes vedkommende betyde, at der ikke kunne ydes lån til renter og afdrag på huset. Betaling af disse ydelser må imidlertid antages også at være et stort problem for pensionister med ny erhvervede huse. Endelig vil jeg for det tredje minde om, at parcelhusloven bygger på et skønsprincip, hvor kommunen i hvert enkelt tilfælde skal skønne over ansø-

gerens lånebehov. I modsætning hertil vil loven om boligydelse give pensionisterne klare retningslinjer for, hvilken ydelse de er berettigede til. Efter regeringens opfattelse er det meget væsentligt, at der for pensionisterne sker en forståelsesmæssig forenkling ved, at reglerne om boligstøtte og pension samles i et lovkompleks. Denne koordination af reglerne giver naturligvis også administrative forenklinger.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvilke myndigheder der skal administrere boligydelsen, vil jeg sige, at man netop ved en fælles administration hos de sociale myndigheder øger mulighederne for en koordinering af pensionsydelse og boligydelse. Hvis boligministeriet skulle overtage administrationen af boligydelsen, ville disse muligheder ikke være til stede.

Min kommentar til ændringsforslagene fra CD, SF, DKP og kristeligt folkeparti skal blot være den, at regeringen som tidligere lovet vil være opmærksom på spørgsmålet om mulighederne for at supplere lovens bestemmelser med et arealkriterium, men som mindretallet ganske rigtigt selv er inde på, må vi afvente igangsættningen af bygnings- og boligregisteret, før en sådan ting kan ske.

Regeringen kan – jeg er lige ved at sige selvfølgelig – ikke tilslutte sig fremskridtspartiets forskellige ændringsforslag. Men jeg vil godt benytte lejligheden til at kommentere fremskridtspartiets bemærkning i betænkningen om, at boligydelsen skulle være en overbureaukratisk, uforståelig ordning. Jeg forstår ikke helt, hvad fremskridtspartiet bygger denne påstand på. Jeg skal gøre opmærksom på, at forslagets administrative konsekvenser er vurderet i et nært samarbejde med kommunerne, og at kommunale praktikere udpeget af Kommunernes Landsforening har været inddraget under hele forberedelsen af forslaget netop for at påvirke reglerne i en administrativt hensigtsmæssig retning, og denne bistand har været meget værdifuld.

De af regeringen fremsatte ændringsforslag kan deles op i tre punkter: en forhøjelse af grundbeløbet og en nedsættelse af pensionstillægget, opgivelse af tanken om at indtægtsregulere pensionen for personer over 67 år på grundlag af arbejdsindtægter og indførelse af en underretningspligt for det offentlige over for personer, der nærmer sig pensionsalderen.

[Socialministeren]

Når regeringen oprindelig fremsatte forslag om fuld indregning af pensionstillægget i grundbeløbet, var begrundelsen bl. a. den kritik, der har været af samspilsproblemet. Det er bl. a. det forhold, at der i visse tilfælde kan ske sammenfald af indtægtsregulering af pensionstillæg og grundbeløb, hvilket betyder, at pensionen nedsættes med 90 pct. af indtægten ved siden af pensionen. Hertil kommer så, at den rest af indtægtsstigning, pensionisterne har i behold, bliver beskattet og eventuelt medfører en nedsættelse af bolig sikringen.

Ved de af regeringen stillede ændringsforslag sker der, skal vi sige en justering af forslaget. Der skal således kun ske en delvis indregning af pensionstillægget i grundbeløbet, men princippet er fastholdt. Der skal tages fat på samspilsproblemerne, og forslaget betyder en lempelse af samspilsproblemet i forhold til de gældende regler. Dette skyldes dels, at der vil være færre situationer, hvor der sker en samtidig aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg, dels, at der vil være færre pensionister, hvis pensionstillæg er under aftrapning. Jeg skal henvise til bemærkningerne til ændringsforslagene, hvor der meget nøje er gjort rede for de intervaller, hvor der sker samtidig aftrapning.

Regeringens forslag om indtægtsregulering for arbejdsindtægter for personer over 67 år er blevet kritiseret af vistnok alle partier. Nogle har ment, at forslaget ikke var vidtgående nok, og andre, at det var for vidtgående. Heraf kunne man måske slutte, at regeringens forslag havde ramt meget godt. Regeringen har dog fra starten af pensionsdebatten erklæret sig villig til at se på andre forslag, som har den nødvendige sociale balance. Det mener jeg at regeringens forslag havde. Indtægtsreguleringen er således i overensstemmelse med det indtægtsbortfaldsprincip, som er anerkendt andre steder i sociallovgivningen. Jeg vil i denne forbindelse gerne have lov at pege på, at indtægtsreguleringen for personer over 67 år for regeringen var en naturlig konsekvens af den begunstigelse, visse pensionistgrupper ville have fået, hvis vi havde indregnet pensionstillægget fuldt ud i grundbeløbet.

Når det herefter er foreslået ikke at indregne pensionstillægget fuldt ud, har regeringen også på dette punkt villet vise sin gode vilje til at nå et resultat, og derfor er der stil-

let ændringsforslag om ikke at foretage indtægtsregulering. Princippet om den fulde folkepension fra det 67. år bevares således.

Så har vi endelig stillet ændringsforslag om at indføre en regel om kommunernes oplysningspligt over for personer, der fylder 67 år, og særskilt kvinder, når de fylder 62 år. Det er et forslag, jeg allerede har bebudet i januar 1978.

Lad mig benytte lejligheden til endnu en gang at slå fast, at midlerne i den sociale pensionsfond er til stede og udbetalingerne sker i overensstemmelse med loven om den sociale pensionsfond. Noget helt andet er så, at det fra flere partier har været nævnt, at der eventuelt kan blive tale om en finanspolitisk stramning i forbindelse med pensionsreformens første fase.

Regeringen har tidligere kommenteret dette synspunkt, men lad mig gentage, at om der skal ske en finanspolitisk stramning på andre steder, må afhænge af, hvorledes den samfundsøkonomiske situation er, når udbetalingerne fra pensionsfonden begynder, og i den periode, hvor de løber. Denne situation er imidlertid ikke speciel i forbindelse med regeringens pensionsreform. Det er en situation, som altid kan opstå ved vedtagelse af udgiftkrævende forslag.

Ja, jeg skal ikke komme med flere kommentarer på dette fremskredne tidspunkt, men blot henvise til de af regeringen stillede ændringsforslag. Der er tale om forslag, der holder sig inden for en ramme på 940 mill. kr., som er til rådighed ved første fase af udbetalingen af den sociale pensionsfond.

Albertsen (S):

Jeg har kun en ganske enkelt bemærkning at fremføre, idet jeg skal give en undskyldning til kristeligt folkeparti, idet jeg havde misforstået dette, at kristeligt folkepartis socialpolitiske ordfører havde underskrevet betænkningen, på en sådan måde, at jeg måtte få indtryk af, at der var tale om, at gruppen havde tiltrådt den mindretalsindstilling, som forelå.

Nu har jeg forstået det således, at det kun er ordføreren personlig, hvorimod gruppen følger den holdning, som hr. Jens Møller her i dag som ordfører gav udtryk for, hvilket kun kan glæde flertalskombinationen, for det vil altså sige, at kristeligt folkeparti minus

[Albertsen]

fru Inge Krogh er med i de ændringsforslag, som er stillet af socialdemokratiet, venstre, konservative og radikale. Jeg glæder mig over, at dette sker, og kan kun beklage, at jeg åbenbart havde misforstået situationen på et tidligere stadium.

Så skal jeg i øvrigt kun sætte en streg under, at der tilsyneladende i fremskridtspartiet er forskellige opfattelser af disse ting. Man kan jo vejre morgenrøde i så henseende, og det kan vi så erindre os til en anden gang.

Jørgen Junior (FP):

Hr. Palle Simonsen fortalte os, at det konservative folkeparti går ind for ens pension. Nej, det gør det konservative folkeparti ikke. Man går ind for en ens folkepension, men man ønsker ikke at udjævne forskellene mellem de forskellige offentlige pensioner.

Jeg vil godt klart og tydeligt bekræfte den opfattelse, hr. Palle Simonsen havde, nemlig at fremskridtspartiet ønsker, at postbude, politibetjente, folketingsmedlemmer og ministre skal have samme pension som købmænd, arbejdsmænd og alle andre. Pensionen skal være en ret, og den skal være ens for alle. Men vort ændringsforslag ændrer imidlertid intet for tjenestemænd. Det nærmer blot den almindelige pensionists vilkår til tjenestemandens. Forskellen bliver mindre, en ens pension kommer nærmere en virkelig ens pension.

Glædeligt er det imidlertid, at hr. Palle Simonsen i det mindste medgiver, at der ikke er tale om en reform, blot første fase af udbetalingerne fra den sociale pensionsfond. Det er altså det niveau, det skal ses på, ifølge hr. Palle Simonsens opfattelse. Det er jeg glad for, for det er korrekt.

Hr. Palle Simonsen siger herefter optimistisk, at pengene i den sociale pensionsfond ikke er brugt. Jeg har aldrig sagt, at pengene var brugt. Jeg har blot konstateret, at den sociale pensionsfond er en illusion. Dette bevises jo også gennem den konstatering, som finansministeren og alle andre erkender er korrekt. De 940 mill. kr. skal skaffes gennem finanspolitisk stramning, nye skatter – hr. Bertel Haarder nævner 1 pct. – momsforhøjelse, nye lån eller besparelser, som hr. Palle Simonsen optimistisk håber på kan blive realiseret. Der kan ikke være megen tiltro

til, at en regering som den socialdemokratiske foretrækker besparelserne.

Når dette er fastslået, så vil jeg meget gerne komme ind på konsekvenserne af fremskridtspartiets ændringsforslag. Det er korrekt, som vi også har redegjort for det, at hvis dette gennemføres, så vil det medføre merudgifter ud over de 940 mill. kr. Det kalder hr. Niels Helveg Petersen en selvmodsigende demagogi. Det er det ikke. Det, vi udtrykte, er, at vi er villige til at gå med til, at der må regnes med et underskud på måske 31 ½ mia i 1979 i stedet for 30 mia, såfremt den økonomiske politik i øvrigt ikke ændres. Vi finder 31 ½ mia kr. særdeles uacceptabelt, lige så vel som vi finder 30 mia kr. særdeles uacceptabelt. Derfor har vi også stillet forslag om en fuldstændig ændret økonomisk politik, der kan skabe en evne, som ikke findes i dag, til at give pensionisterne ordentlige pensioner. Kan vi ikke få denne politik gennemført, så skal den manglende evne efter vor opfattelse ikke gå ud over pensionisterne.

Så vil jeg godt takke hr. Johan Philipsen for det udmærkede indlæg, som han kom med. Det var den bedste begrundelse for, at socialministerens udtalelse om, at boligydelsens administrative konsekvenser er vurderet af kommunerne, er en værdiløs udtalelse. Hvis hr. Johan Philipsens fornuftige ord blot blev taget til efterretning, så ville der komme en ny forhandling i udvalget mellem anden og tredje behandling, men det er jo umuliggjort af den aftale, som partiet venstre selv har indgået.

Så vil jeg til slut blot sige, at positivt sagt står det ærede medlem hr. Svend Andersen fra Roskilde amt ganske isoleret med sine synspunkter og tegner ikke andre i fremskridtspartiets folketingsgruppe.

Palle Simonsen (KF):

Jeg er da glad for at konstatere, at hr. Jørgen Junior har forstået, hvad det er, jeg mener; det er korrekt: ensartet folkepension til alle, oven på hvilken man kan bygge private pensionsordninger både som lønmodtager og som selvstændig erhvervsdrivende. Og som hr. Jørgen Junior ved, så er der en lang række pensionsordninger, der knytter sig til ansættelsesforholdet. Det er det, der er tale om for tjenestemænd, og det er derfor, vi ikke ønsker at fratage dem denne ret.

[Palle Simonsen]

Hr. Jørgen Junior kommer nu og siger, at fremskridtspartiets ændringsforslag ikke siger noget om, at man skal fratage tjenestemændene deres pension. Nej, jeg gjorde også gældende i mit tidligere indlæg, at det står der ikke noget om, men det er konsekvensen, for det er fremskridtspartiets politik. Det ændringsforslag, man stiller her, har man tidligere haft fremme i form af et forslag til folketingsbeslutning eller et lovforslag her i folketinget, og dér stod det klart, at fremskridtspartiet ønsker den ensrettede pension og ønsker tjenestemandspensionen afskaffet, og sådan må jeg stadig væk forstå at det ligger.

Så skal jeg ikke forlænge debatten om økonomien. Der har været mange kønne nationaløkonomiske betragtninger; der har også efter min mening været mange meget usaglige argumenter i denne debat. Det, der står klart – og det synes jeg er interessant, når hr. Jørgen Junior nu taler så meget om økonomiske konsekvenser – er, at der er ingen partier i dette folketing, der går imod udbetalingen af de 940 mill. kr., men der er nogle partier, som overbyder de 940 mill. kr.; det er fremskridtspartiet, kommunisterne og så vidt mig bekendt også VS. Det er jo i virkeligheden det, der sker, og så begynder vi at nå frem til det økonomisk uansvarlige.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Jeg kan godt forstå, at hr. Albertsen takker kristeligt folkeparti, for sjældent er vel set en så hurtig vending 180 grader tilbage igen i den trygge havn. Men det skal dog ikke ændre centrum-demokraternes opfattelse, idet det tidligere er sagt fra vores side, at det er sagen, det drejer sig om, og ikke, hvem der slutter op om den.

Da det ikke heroppefra på nogen måde er blevet modbevist, at den løsning, de seks partier er kommet frem til, især den økonomiske løsning, er den bedste, så vil jeg foreslå, at man stemmer for de ændringsforslag, der fører til den.

Tove Jørgensen (DKP):

Hr. Albertsen, pensionisternes ven, føler sig kaldet til at takke kristeligt folkeparti, fordi deres socialpolitiske ordfører er social nok, mens resten af gruppen er faldet tilbage i folden, som fru Yvonne Herløv Andersen siger.

Synes hr. Albertsen ikke, at han vover sig længere og længere ud i sit pauvre forsvar for et asocialt forlig, der giver mest til de velstillede og absolut mindst til de dårligst stillede pensionister, som oven i købet er de fleste? Forskellen mellem de to muligheder, socialdemokratiet kunne have valgt imellem, bliver ikke nævneværdigt større på grund af 3–4 stemmer, og kvaliteten af det forlig, som socialdemokratiet har indgået, bliver ikke bedre af den grund.

Så vil jeg lige sige til hr. Palle Simonsen, at DKP overbyder ikke. Vi er blevet inden for rammen af de 940 mill. kr. Derudover har vi påvist, at ved at indtægtsregulere kan man spare yderligere 500 mill. kr., som vi så i stedet for at putte i skatteydernes lommer igen vil bruge til at give forbedringer til de pensionister, der ikke får ret meget, nemlig 1.000 kr. mere om året, hvis vi vedtog det ændringsforslag, som kommunisterne har stillet.

Niels Helveg Petersen (RV):

Man kan ikke sige andet, end at denne debat har givet et par overraskelser. For det første at kristeligt folkeparti, som efter betænkningen er med i en aftale med tre andre partier, alligevel ikke er det på trods af bidraget til betænkningen. Men mere overraskende vil jeg sige det er, at hr. Svend Andersen (Rosk.a.) fra fremskridtspartiet, som er fremskridtspartiets økonomiske ordfører, helt undsiger sit eget partis politik på området. Jeg vil gerne takke hr. Svend Andersen (Rosk. a.) for hans indlæg her. Jeg synes, at det var et honnet standpunkt at indtage. Der var dog en indre sammenhæng i hr. Svend Andersen (Rosk. a.)s standpunkt.

Jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde i første omgang, at det ikke skal blive stående for det radikale venstres vedkommende, at vi ikke meget vel indser, at med denne pensionsreform overføres der midler fra de aktive befolkningsgrupper til pensionisterne. Vi finder det forsvarligt, men accepterer også, at det selvfølgelig har økonomiske konsekvenser. Alt andet ville være uhæderligt.

Hr. Svend Andersen (Rosk. a.)s indlæg i dag var den mest effektive afsløring af det, jeg kaldte det selvmodsigende og demagogiske i hr. Jørgen Juniors indlæg. Jeg glæder mig til, at der hos fremskridtspartiet dog i

[Niels Helveg Petersen]

det mindste kunne blive en vis indre logik i standpunkterne i stedet for som hos ordføreren for fremskridtspartiet – som jeg forstår repræsenterer hele gruppen med undtagelse af hr. Svend Andersen (Rosk. a.) – hvis argumentation savner enhver indre sammenhæng.

Jens Møller (KrF):

Jeg vil gerne takke hr. Albertsen for de venlige ord. Jeg vil da også gerne beklage, at vi ved en kommunikationsfejl inden for gruppen har givet anledning til dette. Det er sket på grund af overvældende travlhed i en lille gruppe, der har været ramt af sygdom og andre problemer. Det beklager vi.

Til CDs og DKPs ordførere kan jeg kun sige, at der ikke har været tale om, at kristeligt folkeparti har svinget eller skiftet standpunkter. Vi har den samme stilling til dette nu, som vi har haft hele tiden. Det selvmødsigende, der er kommet ind i bidraget til betænkningen, skyldes som nævnt en kommunikationsfejl.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om boligydelse til pensionister.

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 41 stemte for, 78 imod.

§ 3

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3

vedtoges enstemmigt med 124 stemmer.

Ændringsforslag nr. 4, 6 og 7 betragtedes som

vedtaget med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 3.

Ændringsforslag nr. 5

forkastedes, idet 38 stemte for, 77 imod.

§ 4 med de foretagne ændringer og §§ 5–7 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9

vedtoges enstemmigt med 98 stemmer; 27 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 10 betragtedes som vedtaget med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 9.

Ændringsforslag nr. 8 forkastedes ved, at § 8

vedtoges med 95 stemmer mod 31.

Ændringsforslag nr. 13

forkastedes, idet 47 stemte for, 78 imod.

Ændringsforslag nr. 11, 15, 21, 22, 23, 26, 28, 30 og 39–42

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 12

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 14

forkastedes, idet 16 stemte for, 82 imod; 28 stemte hverken for eller imod.

§ 9 med den foretagne ændring, § 10, ændringsforslag nr. 16 og § 11, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 17

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 18

forkastedes, idet 16 stemte for, 107 imod.

§ 12 med den foretagne ændring vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 19

forkastedes, idet 3 stemte for, 124 imod.

Ændringsforslag nr. 20

forkastedes, idet 43 stemte for, 82 imod.

§§ 13–16

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 24 om en ny affattelse af § 17 forkastedes, idet 3 stemte for, 121 imod.

Ændringsforslag nr. 25 vedtoges uden afstemning.

§ 17 med den fortagne ændring vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 27 forkastedes, idet 25 stemte for, 91 imod; 9 stemte hverken for eller imod.

§ 18 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 29 forkastedes, idet 16 stemte for, 85 imod; 28 stemte hverken for eller imod.

§§ 19–26 vedtoges uden afstemning

Ændringsforslag nr. 32 forkastedes, idet 18 stemte for, 110 imod.

Ændringsforslag nr. 31 og 33–38, § 27 med de foretagne ændringer, §§ 28–33, ændringsforslag nr. 43, § 34, således ændret, ændringsforslag nr. 44, § 35, således ændret, ændringsforslag nr. 45, § 36, således ændret, ændringsforslag nr. 46, § 37, således ændret, og §§ 38–43 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget gik herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Indregning af pensionstillæg i grundbeløb, indtægtsregulering på grundlag af arbejdsindtægter for personer over 67 år og forhøjelse af pension til samgifte m.v.).

Ændringsforslag nr. 2

vedtoges med 102 stemmer mod 24.

Ændringsforslag nr. 4 forkastedes, idet 16 stemte for, 110 imod.

Ændringsforslag nr. 3 vedtoges med 87 stemmer mod 16; 24 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 6 forkastedes, idet 18 stemte for, 109 imod.

Ændringsforslag nr. 5 og 7 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9 forkastedes, idet 39 stemte for, 87 imod.

Ændringsforslag nr. 8 vedtoges enstemmigt med 103 stemmer; 24 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 10 forkastedes, idet 39 stemte for, 87 imod.

Ændringsforslag nr. 11–17 vedtoges uden afstemning.

§ 1 med de foretagne ændringer vedtoges med 98 stemmer mod 24.

Ændringsforslag nr. 18, § 2, således ændret, og ændringsforslag nr. 1 angående titlen vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget gik herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m.v. (Indregning af pensionstillæg i grundbeløb og forhøjelse af pension til samgifte m.v.).

Ændringsforslag nr. 2–10, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 11, § 2, således æn-

dret, og ændringsforslag nr. 1 angående titlen

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget gik herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m. fl. (Indregning af pensions-tillæg i grundbeløb m.v.).

Ændringsforslag nr. 2-5, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 6, § 2, således ændret, og ændringsforslag nr. 1 angående titlen

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget gik herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændrede beregningsregler som følge af indregning af pensionstillægget i folkepensionens grundbeløb).

Ændringsforslag nr. 1

vedtoges med 117 stemmer mod 9.

Ændringsforslag nr. 2

vedtoges uden afstemning.

§ 1, således ændret,

vedtoges med 102 stemmer mod 15; 9 stemte hverken for eller imod.

§ 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget gik herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik sluttelig til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af lov om boligydelse til pensionister.

§ 1 og ændringsforslag nr. 1 om indsættelse af en ny paragraf

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3.

forkastedes, idet 44 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes, idet 44 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 4 betragtedes som

forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 3.

Ændringsforslag nr. 5

forkastedes, idet 40 stemte for, 86 imod.

§§ 2-6

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget gik herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

19) Forespørgsel til handelsministeren:

Forespørgsel af Wilhelm (VS):

»Hvad kan ministeren oplyse om fordelene og de eventuelle ulemper ved ekspropriation af energiresourcerne i den danske undergrund?«

(Forespørgsel nr. XXVII. Anmeldt 10/5 78. Fremme af foresp. vedt. 12/5 78):

Forhandling

Formanden:

Jeg skal meddele, at eventuelle afstemninger vil blive udsat til tirsdag den 30. maj.